

Parties**Plaintiff**

Ale Rivinoja, 19670921-3273
Skolvägen 13
518 41 Sjömarken

Defendant

State through Attorney
General Box 2308
103 17 Stockholm

Agent: Rapporteurs Åsa Andersson and Elena Landberg c/o
The Attorney General
Box 2308
103 17 Stockholm

Verdict

1. The action is dismissed.
2. Ale Rivinoja shall reimburse the state for legal costs of SEK 208,757 of which SEK 202,500 to attorney's fees, plus interest in accordance with section 6 of the Interest Act (1975: 635) on the first-mentioned amount from the date of this judgment until payment is made.

On December 12, 2013, charges were brought in Borås District Court against Ale Rivinoja regarding a serious accounting violation or aggravation of tax control, a serious crime, case no. B 310-12. On November 22, 2016, the prosecutor dropped the indictment for a serious accounting violation on the grounds that there were no longer sufficient reasons for the indictment. In the decision to drop the prosecution, the prosecutor referred to ch. § 9 of the Code of Judicial Procedure and referred to new practice. On November 14, 2017, the prosecutor dropped the indictment for complicating tax control, a felony. In the decision to drop this indictment, the prosecutor referred to ch. § 9 of the Code of Judicial Procedure and stated that new circumstances meant that a conviction could not be expected on objective grounds, that it was not possible to clarify what emerged from the investigation of seized computers and that there were no conditions for a renewed analysis. Ale Rivinoja demanded an acquittal, which was later announced.

On March 15, 2018, Ale Rivinoja applied for a lawsuit, a convention action, against chamber prosecutor Jonathan Meyer at Borås District Court, case B 1030-18. Ale Rivinoja demanded that Jonathan Meyer be convicted of false prosecution, alternatively unjustified prosecution, felony, and that the state is ordered to pay damages to Ale Rivinoja of SEK 8,485,412. On 20 September 2018, the District Court decided to reject Ale Rivinoja's individual claim regarding compensation for violation of Article 6 (1) of the European Convention and compensation for damages that arose before 12 December 2013. The District Court also decided to separate the remaining part of the individual claim to be processed in the for litigation stipulated the order.

This claim for damages is now being processed in the current case.

On October 31, 2018, Ale Rivinoja had his action against the chamber prosecutor Jonathan Meyer withdrawn and requested that the district court write off criminal case B 1030-18, which the district court did on November 30, 2018.

Following his separation, Ale Rivinojas stated his claim on 12 December 2018 that he applied to the District Court to order the State to pay him damages of SEK 233,650. On the first day of the main hearing on 13 October 2020, Ale Rivinoja adjusted the amount claimed again, this time to SEK 18,193,102.

CLAIMS AND CANCELLATIONS

Ale Rivinoja, as he finally decided at the main hearing, has requested that the District Court order the State, in the first instance, to pay him damages of SEK 18,193,102, of which SEK 8,052,000 relates to own work, SEK 28,182 relates to time wasting, SEK 82,920 relates to the cost of expert opinion from Voxalys AB, SEK 30,000 relates to fees to lawyer Gunnar Falk and SEK 10,000,000 relates to compensation for violations. In the second place, he has requested that the State be ordered to pay him damages in an amount that the district court finds reasonable.

The State disputes the claims. No amount has been declared reasonable in itself.

The parties have sought compensation for costs.

Grounds

Ale Rivinoja is the basis for his action.

The charges against him in Cases B 310 to 12 have been false, or at least unjustified. General prosecution has been brought, which is why it has been done in the context of the exercise of public authority. In addition, the authorities have manipulated the pre-trial records and are guilty of distorting evidence. The prosecutor has also not reported three additional protocols to the district court. The exercise of authority has been incorrect, or negligent. Ale Rivinoja has incurred costs due to the incorrect, alternative

negligent, the exercise of public authority. It is entitled to damages in the event of incorrect, or negligent, exercise of public authority regardless of whether the victim is convicted of the act or not.

The harmful act has also infringing the rights of Ale Rivinoja under article 6 of the European Convention on European Convention. In prosecuting, the State has not taken into account Ale Rivinoja's right to a fair trial and the presumption of innocence in that article. Nor has the State taken into account Ale Rivinoja's right to be informed without delay of the meaning and consequences of the charge against him and of having sufficient time and opportunity to prepare his defence. Article 6(1) not only concerns the right to a fair trial within a reasonable period of time, but that Article has a broader meaning, which implies, inter alia, the application of the principle of equality. This principle is particularly important in criminal cases where the parties are naturally not equal. The State has not respected the principle of equality at the time of the prosecution, while Ale Rivinoja's request for supplementation was submitted without action. The fact that the State did not secure documentation, on the one hand, on the actual seizure of the computers and, on the other hand, in its examination, in bringing charges, has in fact de facto deviated from the principle of equality. Ale Rivinoja has thus been deprived, or at least, of his ability to demonstrate his innocence in the case. This means that the State has also not respected the presumption of innocence in Article 6(2) in bringing charges. Furthermore, the presumption of innocence has been disregarded when Ale Rivinoja's request for supplements to the preliminary investigation has been rejected. Instead, Ale Rivinoja has had to complete the preliminary investigation on her own in order to prove her innocence.

The State has stated as a basis for its opposition the following.

The prosecutor has not committed a false prosecution, unwarranted prosecution, or any other crime. Furthermore, neither the prosecution decision, the decision to reject the request for completion of the preliminary investigation nor the prosecutor's handling have otherwise resulted in damages-based errors, omissions or infringements of the ECHR.

It is contested that, in the activities of the State, there have been any errors, omissions, offences or convention violations which could establish damage to the State. This applies to the Swedish Economic Crime Authority, the Swedish Tax Agency, the Public Prosecutor's Office and any other authority for which the state is responsible. It is also contested that Ale Rivinoja suffered any damage in those parts or that there is such an impurities as are necessary for damages to be paid.

It is disputed that any deletion of pre-trial material or other material relevant to the criminal suspicion against Rivinoja took place.

Ale Rivinoja has been properly served in interviews with the suspect about the crimes he was charged with later in December 2013, i.e. aggravated accounting offences and aggravated tax evasion, serious crime. During the preliminary investigation, Ale Rivinoja was assisted by lawyers who, on his behalf, requested the completion of the preliminary investigation on a number of occasions. In conclusion, Ale Rivinoja has had plenty of time and opportunities to prepare his defence with the assistance of his defenders.

The alleged crimes in Lyson AB, committed by other persons, have not had the alleged significance of the suspicions against Ale Rivinoja or the prosecution against him.

No untrue pre-trial material has been added to the pre-trial report by the prosecutor.

It is disputed that the prosecutor failed in his accounting of the pre-trial records. All relevant records have been submitted to the District Court by the Prosecutor. Although the prosecutor would not have submitted three additional protocols to the district court, it has not resulted in any harm to Ale Rivinoja since he and his lawyers received additional charges in the autumn of 2015. Furthermore, in relation to the district court, the matter had only become relevant in connection with the main hearing. No such thing was ever held. The prosecutor has informed the District Court that the additional protocols had been drawn up and thus kept secret.

In this context, the total duration of proceedings has not been remarkable. In this assessment, it must be taken into account that there have been a number of tours between the defender and the prosecutor regarding the completion of the preliminary investigation, that in some cases the prosecutor has submitted requests for supplements, that time-consuming additions have since been carried out and that this was a comprehensive investigation into non-straightforward crime.

Ale Rivinoja has not demonstrated that he has suffered any pure property damage or that there is any causal link between the alleged damage and the errors, omissions and convention violations invoked. Therefore, no compensation shall be paid.

As far as the cost of the statement from Voxalys AB is concerned, it has not affected Ale Rivinoja but Humanhabit parti and retail AB. The fact that he is alleged to have worked free of charge for that company as compensation does not give rise to any other assessment in that regard. In addition, the amount claimed corresponds to some extent input VAT which has not been a cost to the company. In any case, the cost has not been required to preserve Ale Rivinoja's right.

Ale Rivinoja's request for reimbursement of the costs of the statement from Voxalys AB and the fees to lawyer Gunnar Falk have been examined by borås district court in case no. B 310-12. By appealing against the judgment in that part, Ale Rivinoja could have obtained a higher court review, but chose to waive that right. He may therefore be considered complicit in the alleged damage, or in any event not having fulfilled his obligation to limit the damage. Any damages shall therefore be adjusted to zero. In addition, in the case of alleged infringements of the ECHR, no damages shall be considered where other than effective remedies – i.e. to appeal against the district court's judgment – have been available but not used.

Furthermore, as regards the assessment of Voxalys AB, it has not been shown that the recording has had a decisive impact on the investigation. Ale Rivinoja had

the possibility to access the transcript of the recording, but refrained from taking advantage of that possibility. Instead, he commissioned a voice analysis of the recording on his own initiative.

The cost has therefore not been reasonably necessary to safeguard his right during the preliminary investigation. For the same reason, the cost is not such a calculated and typical damage as a result of the alleged harmful conduct which may entitle to compensation.

DEVELOPMENT OF THE ACTIONS BY THE PARTIES

In developing its action, Ale Rivinoja states, in essence, the following.

The prosecutor has brought false/unwarranted charges against Ale Rivinoja. In addition, a preliminary investigation has been carried out in a way that has eroded the rule of law and which has been contrary to his right to a fair trial. Article 6 of the European Convention has therefore been violated. Ale Rivinoja has also not received a trial within a reasonable time, as the investigation period has been long, over 6 years. The supplements to the preliminary investigation undertaken at the request of his defense lawyer have not been reported to the court, which in itself is a problem. Chapter 45, Section 7 of the Code of Procedure, the Prosecutor shall submit as soon as possible minutes and other documents relied on as evidence to the court. However, this has not been done. The said means that the additions undertaken have only been apparent. In addition, the evidence in the preliminary investigation has been damaged.

Ale Rivinoja has been robbed and blackmailed by Daniel Richardsson and Thomas "Lillen" Carlsson. Kjell Ekblad – convicted of blackmailing Ale Rivinoja – threatened to shoot Ale Rivinoja and his family with a Kalashnikov. The threats were made while the preliminary investigation against Ale Rivinoja for serious accounting offences and aggravated tax control, serious crime, was carried out. Ale Rivinoja had filmed when Kjell Ekblad was blackmailing and took 4.5 Million SEK on behalf of Thomas "Lillen" Carlsson and Daniel Rickardsson. Kjell Ekblad's company was used to blackmail Human Habit Ltd. Deputy Ale Rivinoja also made a dictaphone recording with Kjell Ekblad and a person named Johan from the Bandidos Motorcycle Club.

Bandidos Motorcycle Club wanted access to an internet domain. The estate of Ale Rivinoja's mother was also blackmailed and deceived. Prosecutor Ove Jäverfelt was aware that Ale Rivinoja had been the victim of robbery and extortion. The preliminary investigation regarding robbery and extortion was in fact what was disclosed the material contained in the surplus material in the preliminary investigation against Ale Rivinoja serious accounting violation and complication of tax control, serious crime. The documents in the preliminary material of the preliminary investigation also show that from the authorities' side revealed secret information.

The classified material with classified criminal investigations was released to Ale Rivinoja's defender Sandra Ullsten by Heidar Hilmansson at the Swedish Tax Agency. Also Ale Rivinoja's technical proof with transcripts of dictaphone recording was released in this way. The preliminary investigation into extortion and robbery was still ongoing when the material was handed over to Sandra Ullsten. The material provided was covered of pre-trial secrecy. The transcript of the recording that was handed over to Sandra Ullsten stone also constitutes a false document that has been added to the preliminary investigation material. Ale Rivinoja's defense lawyer Sandra Ullsten had requested that the recording be made is printed word for word. By manipulating the printout by deleting track 02 in dictaphone recording instead, it was ensured that the blackmail to which Ale Rivinoja was subjected was not covered by the transcript in the police crime investigation. The printout of a video's subtitle was manipulated in addition to the printout in track 02. To ensure that evidence is tampered with, Ale Rivinoja therefore contacted Voxalys AB. Voxalys AB conducted a forensic investigation of the police's preliminary investigation material and prepared an expert opinion that the police had manipulated the transcript. Despite the fact that Ove Jäverfelt knew that Ale Rivinoja had been subjected to extortion and robbery requested help from Lyson AB. Lyson AB is involved in the robbery and the blackmail constellation that committed money laundering offenses against Human Habit Ltd and also hijacked Human Habit Ltd's brand with gun threats. The money laundering transactions is still ongoing. In an interview with a representative of Lyson AB, he testified that Lyson AB's deputy Johannes Steinsson committed money laundering Human Habit Ltd's accounts. Lyson AB also embezzled money. In conjunction with business transactions with China, Lyson AB changed the current amounts and accounting certificate in the accounting. Values were acquired through one estimate inventory. In this way, Lyson AB received tax paid to its account

\$10,000. The deputy of Lyson AB has thus also been guilty of serious tax fraud and serious accounting offences.

During the house search in Ale Rivinoja's home, documents were seized showing that proved that Lyson AB has been guilty of money laundering crime offences.

Lyson AB wanted the money laundering offences to be recorded in Human Habit Ltd. Daniel Richardsson has admitted in a criminal investigation and interrogation statement that he was guilty of money laundering as a representative. It would be difficult for Ale Rivinoja to wonder such circumstances to keep the money laundering transactions on an ongoing basis. The Prosecutor was aware of the above facts, which in itself meant that Ale Rivinoja would not book the transactions in Human Habit Ltd.

Johannes Steinsson sent through direct communication with the Swedish Tax Agency a list of card payments to authority. However, the auditor of Human Habit Ltd could see that they had fabricated the proof. The list of card transactions that Lyson AB had submitted to The Swedish Tax Agency was then placed by Sylva Bonander, an employee at the Swedish Tax Crime Agency, in a computer at Ale Rivinoja's auditor Annika Koivios. The list of card transactions was added to this way the preliminary investigation against Ale Rivinoja. Police Inspector Mikael Söderman would also help Lyson AB and in connection with this contacted Ove Jäverfelt to this was to prosecute Ale Rivinoja. Ove Jäverfelt had access to the documentation regarding the above-mentioned irregularities since the house searches of Ale Rivinoja and Human Habit Ltd.

Prior to the indictment of Ale Rivinoja, the authorities were aware that he had accounting files from the Visma Specs accounting software on his computer. However, there are no audit protocols of the computers seized in Ale

Rivinoja's residence and on the premises of Human Habit Ltd. The reason for this is that they did not want to account for the accounting crimes committed by Lyson AB. The Financial Crimes Authority was keen to frame Ale Rivinoja. On the same day that the searches were carried out at Ale Rivinoja's residence and Human Habit Ltd's premises, Ale Rivinoja was questioned. For the hearing with Ale Rivinoja on 31 January 2012, an appendix with documents with a printout of Lyson AB bookkeeping from the accounting program Visma Specs is presented, where Lyson AB has deleted amounts in vouchers and reduced amounts on vouchers where a certificate from Annika Koivio has been prepared due to review of Lyson AB accounts and accounting violations. Johannes Steinsson had to Ale Rivinoja sent a backup copy of the Lyson AB accounts that were saved on Visma Specs. accounting software.

The material was added to the preliminary investigation and attached as an annex to Ale Rivinoja's hearing on 31 January 2012. Despite this, the prosecutor has said that there is no evidence from the search warrant and the seizure. Instead of investigating Lyson AB's crimes, they have chosen to investigate Ale Rivinoja. Someone contacted Sylva Bonander who, for criminalizing purposes, made sure to put receipts in Annika Koivio's binder. Sylva Bonander has also drawn up a memo on the seized supporting documents in Annika Koivio's binder.

However, the supporting documents are only an annex to Lyson AB's police report. Ale Rivinoja has had to spend a lot of time and effort defending himself.

Ove Jäverfelt has also made sure to change the prosecution of Ale Rivinoja in such a way that his private finances were also covered, whereby the Swedish Tax Agency made a payment hedge in relation to him. In that case, Ale Rivinoja enlisted the help of Sandra Ullsten, which led to him being found guilty of her.

Johannes Steinsson was aware that Kjell Ekblad threatened the former representative of Human Habit Ltd Henrik Tegelström. However, the interrogation statement from the interview with Johannes Steinsson was amended in such a way as to remove certain sections from the hearing. The same foreis also available in double copies. Furthermore, the dates of the hearings were changed. The evidence has thus been manipulated. During Ale Rivinoja's searches of the dur2 police system, he has not been able to find the interrogations. This type of distortion of evidence has permeated the entire preliminary investigation against Ale Rivinoja. It is a criminal and criminal offence to have different interrogation versions. The fact that it has behaved in this way has caused Ale Rivinoja a lot of extra work.

Ove Jäverfelt later charged Kjell Ekblad with bookkeeping offences. Ale Rivinoja was heard as a co-suspect in that case. The authorities thus helped an extortionist, which in turn created a threat against Ale Rivinoja. It was a question of both murder and attempted murder. Because of the threat, Ale Rivinoja had to get bodyguards. However, one of his bodyguards was murdered by someone putting a syringe of poison in his back. In connection with the preliminary investigation against Kjell Ekblad, he was summoned for questioning at the Tax Agency's office in Ulricehamn. Sylva Bonander held the hearing and Heidar Hilmarsson accompanied her as her bodyguard. Ove Jäverfelt said it would be good if they kept the interrogation short because Kjell Ekblad was dangerous. Kjell Ekblad brought a gun to the hearing. Kjell Ekblad could thus do whatever he wanted. The risk in this regard is immense.

Sandra Ullsten has requested supplements to the preliminary investigation. However, the requested measures have not been taken and, once something has been done, it has not been documented. The three additional protocols that provided for a preliminary investigation and were served on Ale Rivinoja were never submitted to the District Court by the prosecutor. The three additional protocols include interrogations held with Lyson AB's deputy. During the hearing, Ale Rivinoja's digital accounting's file was presented to Lyson AB's deputy, which is why the additional minutes were not submitted to the district court. They therefore wanted to cover up what had happened. To report the digital accounting files, which in themselves constituted fraud, as a government employee, was a criminal offence. The person should have been immediately fired from his or her employment. The idea was that Ale Rivinoja would go there for someone else's serious accounting crimes. The Swedish Tax Agency has had the investigation available and thus breached its duty to pay when it has chosen not to investigate the tax crimes against Ale Rivinoja.

In developing its action, the State essentially states that:

The preliminary investigation against Ale Rivinoja

The preliminary investigation against Ale Rivinoja was initiated in May 2011 by the Prosecutor General, former Deputy Chief Prosecutor Ove Jäverfelt of the Swedish Economic Crime Authority in Gothenburg. Ale

Rivinoja was suspected of serious accounting offences and aggravated tax control, serious crime in the Swedish branch of Human Habit Ltd. During the preliminary investigation, a search was carried out in January 2012 at Ale Rivinoja's residence on Bodagatan in Borås and at the premises of the team on Alvestagatan in Borås. During the searches, several computers and hard drives, etc.m. were seized at both addresses.

In May 2013, District Attorney Jonathan Meyer took over the preliminary investigation against Ale Rivinoja. Jonathan Meyer brought charges against Ale Rivinoja on 12 December 2013 for serious accounting offences or aggravated tax control, serious crime (Borås District Court case B 310-12). In support of the indictment, the prosecutor relied on extensive written and oral evidence relating to, among other things, representation, accounting and banking transactions. Ale Rivinoja was finally served with the preliminary investigation in accordance with the provision of Chapter 23, Section 18 of the Code of Procedure, currently Chapter 23, Section 18a of the Code of Procedure for the first time in the autumn of 2012 when Ove Jäverfelt was still the lead investigator.

The final part-session took place after a meeting with Ale Rivinoja and his lawyer Sandra Ullsten. At the meeting, Ale Rivinoja submitted some written material regarding a civil dispute with the company Lyson AB. In October 2012, Ove Jäverfelt decided to supplement the preliminary investigation in certain parts. In the winter of 2013, Ale Rivinoja was finally released a new pre-search protocol. That final service was completed in January 2013. After taking over as head of investigations in May 2013, Jonathan Meyer decided to supplement the preliminary investigation in some respects. A new final split took place in July 2013.

Sandra Ullsten requested some additions to the preliminary investigation in the summer of 2013. The request for completion concerned several elements, including that the prosecutor request access to human habit ltd's corporate email at domain hotel Crystone and a backup copy of the emails on a Google account. The background to the request was that Sandra Ullsten claimed at that time that transactions in one of Human Habit Ltd's bank accounts in Danske Bank had been recorded digitally and continuously and that accounting and supporting documents had been processed on the company's e-mails. In addition, Sandra Ullsten wanted

in the company emails would search for email correspondence between Ale Rivinioja and two Chinese including the Chinese contact details.

Jonathan Meyer decided to supplement the investigation by further reviewing transactions in certain accounts. However, the prosecutor rejected the request regarding the Google account and domain hotel. The reason for this was that Jonathan Meyer considered that the measures were not relevant to the criminal suspects involved. Furthermore, the Prosecutor considered that the measures were also not proportionate, in particular as to the level of the measures taken by the Commission, in view of the fact that it was a question of coercive measures against third parties and legal assistance from abroad.

The prosecutor informed Ale Rivinioja and his defense of the possibility of requesting the court's review under Chapter 23, Section 19 of the Code of Judicial Procedure of the refusal decision.

On 6 December 2013, Sandra Ullsten requested the court's review of the completion of the preliminary investigation into the Google account and the domain hotel. The prosecutor maintained his position. Borås District Court held a meeting on the matter in August 2014. At the time, Jonathan Meyer was no longer the lead investigator, but the preliminary investigation had instead been taken over by Chief Prosecutor Olof Sahlgren. Olof Sahlgren agreed at the meeting to try to obtain information from the domain hotel and Google account. The District Court therefore closed the sitting without taking a decision on the question of supplementing the preliminary investigation. To be noted, Sandra Ullsten stated at the meeting that the district court's examination of the preliminary investigation would be supplemented by access to the Google account and the domain hotel in order to obtain stored e-mail contact between Ale Rivinioja on the one hand and the Chinese on the other. The request for the completion of the preliminary investigation allowed by the prosecutor instead took aim at the accounts and verifications that were allegedly stored on the company emails. The completion was carried out and three additional protocols were drawn up and finalized to Ale Rivinioja between September and December 2015.

After the final parting, there were extensive contacts between Sandra Ullsten and Olof Sahlgren, in which the defender raised further objections to the preliminary investigation.

However, Olof Sahlgren assessed in March 2016 that further additions were not required. In his view, the content of the three protocols did not support the objections raised by Ale Rivinoja in 2014. In the prosecutor's opinion, the case was instead ready to be put to the main hearing. Since the addition did not change the prosecutor's assessment of the guilt issue, it can be concluded that it would not have made any difference if Jonathan Meyer had approved Ale Rivinoja's request for supplementation earlier.

On November 22, 2016, Prosecutor Mats Forsén dropped the charge of aggravated accounting violations, citing new practice in the form of a new Supreme Court ruling, NJA 2016 p. 169. In the present case, the Supreme Court made statements which partially changed the legal situation regarding the possibility of judgment for accounting offences in respect of foreign branches. Mats Forsén, however, maintained the indictment of Ale Rivinoja for aggravated tax control, a felony. The prosecutor reasoned in his opinion to the District Court on 21 November 2016 that the prosecution should be prosecuted for aggravating tax control, serious crime. In the same letter, the prosecutor also adjusted the description of the deed.

Liability of the State in the event of incorrect exercise of public authority

Under Chapter 3. Section 2(1) of the Damages Act shall be reimbursed by the State for personal injury, property damage or pure property damage caused by misconduct or negligence in the exercise of public authority in activities for which the State is responsible. Under Chapter 3. Section 2 of the Damages Act also provides for the State to compensate for damage caused by a violation in the manner set out in Chapter 2. Section 3 of the same law by error or negligence in the exercise of authority. Compensation for such non-material damage may be paid under Chapter 2. Section 3 of the Damages Act only when the injured party has been the victim of a serious violation by certain typically invasions of privacy. Under these rules, the State is not obliged to compensate for non-profit damage arising from the exercise of public authority.

The State does not bear any strict liability for imperfections in state activities. Like the other rules of the Damages Act, Chapter 3 of the Act provides for chapter 3. Section 2 of a liability

for proven cause. The assessment of whether an authority has been negligent shall be objective. In that assessment, it is of great importance what kind of rule, norm or principle has been infringed, what its norm protection covers and what risks the error or omission entails. It is not sufficient for an authority or court to have made an assessment of a question of law or evidence that is questionable or can be criticised for its position on an issue where there has been room for unequal judgment. Only pure omissions of a provision or manifestly incorrect assessments are considered to constitute errors or omissions within the meaning of Chapter 3, Section 2 of the Damages Act. (See, inter alia, NJA 1994, p. 194 and 654, NJA 2003 p. 285, NJA 2007 p. 862 and NJA 2013 p. 842 and 1210.)

Damages shall be payable when the ECHR has been infringed, if necessary to remedy the infringement (see in particular NJA 2005 p. 462 and NJA 2007 p. 584, see Chapter 3, Section 4 of the Damages Act regarding so-called cases occurring after 1 April 2018). This means the obligation under Article 13 of the Convention to provide remedies at national level to remedy convention violations. In these cases, according to the High Court's case-law, damages are primarily to be awarded under Chapter 3, Section 2 of the Damages Act. In the examination, that provision shall be interpreted in a conforming form to the Convention. According to the Supreme Court, in the case of compensation for non-material damage, the restrictions imposed by Chapter 2, Section 3 of the Damages Act cannot be lost even in the event of a convention-conforming interpretation. Thus, compensation for non-material damage in the event of infringement of the Convention cannot, as a rule, be based on the Damages Act. However, such compensation may be paid without special legal support.

In order for damages to be awarded in the present case, it is necessary, in the case of false accusations, that it is proven that the prosecutor has brought the charge despite knowing that Ale Rivinoja is innocent. In the case of unwarranted prosecution, it must be proven that there were no probable cause for prosecution at the time of the prosecution. It is the circumstances at the time of the indictment that are relevant in the current claim for damages. Another prosecutor later ruled that the charges should be dropped and chose to formulate the decision in a certain way does not mean that the prosecution has been false or unwarranted.

The prosecutor's position on whether a preliminary investigation should be dropped or charges brought must be assessed in the light of the provisions on the prosecutor's so-called duty to prosecute and the provisions on unjustified prosecution. According to Chapter 20. Section 6 of the Code of Procedure shall, unless otherwise provided, speak on behalf of crimes which are subject to criminal prosecution.

The provision is considered to mean that a prosecutor is normally obliged to bring charges if he or she has sufficient reasons. In other words, the prosecutor is obliged to prosecute if he or she can objectively expect a conviction. Of course, when prosecuting whether or not charges are to be brought, not only the evidence must be assessed, but also the question of law, i.e. the criminality of the act. A prerequisite for liability for unwarranted prosecution is that the person bringing the charges has no probable cause.

The prosecutor's decision to prosecute falls within the scope of the not insignificant space left for differing views on the conditions under which charges are to be brought without the risk of criminal liability. In the NJA 2016 case p. 169, the Supreme Court concluded that it was not appropriate to have criminal liability for accounting offences to override the accounting obligation of a foreign branch, even if the conditions for criminal liability under the Criminal Code were otherwise fulfilled. The Supreme Court concluded that the liability regime in force at the time of the court's review did not function as intended by the legislator. It is apparent from the preparatory work to the legislation in question at the time of the indictment that the purpose of the penal provision was that the accounting obligation of all legal and physical persons engaged in business activities in Sweden should fall within the scope of the provision.

It was therefore intended that the accounting obligation for foreign branches would also be covered. The practice has also, before the Supreme Court ruled that in such cases the accounting obligation could not be considered to be the result of the Accounting Act, generally been applied accordingly. It is therefore clear that the prosecutor's assessment of the conditions for prosecution for accounting offences in December 2013 cannot be considered to constitute the error of assessment necessary for the State to be liable for damages. Nor is the prosecutor's assessment of the conditions for prosecution for aggravating tax control, in the light of what is clear from the practice, incorrect in such a way as is necessary for the State to be liable for damages.

Ale Rivinoja's objection that the accounts should have been in the computers seized in January 2012, and not, as previously claimed, stored in an internet service, was not made until October 2017. In view of the investigation at the time of the indictment and the attitude of Ale Rivinoja to that end in the case, the prosecution had assessed that there were sufficient grounds for prosecution without evidence in the form of computer examination documentation. In such circumstances, it is clear that the prosecutor's assessment of the state of evidence at the time of the prosecution cannot be regarded as a significant miscalculation which may give rise to liability for the State. Ale Rivinoja has been served with the preliminary investigation and given reasonable advice to submit the request for completion. Ale Rivinoja subsequently submitted a request for the completion of the preliminary investigation on 29 and 30 July 2013. The prosecutor has assessed Ale Rivinoja's request for supplementation and taken a position on it. Some parts of Ale Rivinoja's request have been rejected and Ale Rivinoja has been informed of the possibility of requesting the court's review of the prosecutor's decision. It has not been claimed that any formal errors have been made in connection with the prosecutor's examination of the request. What Ale Rivinoja has put before us does not support the conclusion that the prosecutor's position on the investigation relevant to the assessment of the criminal suspicions at issue in the case includes such a manifest miscalculation that liability has arisen for the State. Nor does the prosecutor's position mean that the prosecution could be brought even though the current request for supplementation was rejected such a miscalculation that liability has arisen.

It is therefore clear to the State that neither the prosecutor's decision to bring proceedings against Ale Rivinoja nor to reject his request for supplementation has included any such error or omission as is necessary for the State to be liable for damages.

Ale Rivinoja has been served with suspicion of the offences for which he was charged in December 2013 with serious accounting offences and aggravated tax evasion.

The description of the offence according to service has met the requirements of both 23 kap.

Section 18 of the Code of Procedure as Article 6(3) of the ECHR, i.e. it contains the various elements which have characterized the act.

Ale Rivinoja has been assisted by defenders during the preliminary investigation. As has been shown earlier in the case, both before and after the indictment in December 2013, there have been a number of tours between the defender and the prosecutor regarding the completion of the preliminary investigation. As the State has previously stated, prior to the prosecution decision, the prosecutor has given the reasons for his position—i.e. that further additions (in addition to the measures already taken since the first final part of the 2012) would not take place — and informed that Ale Rivinoja and the lawyer had the opportunity, pursuant to Chapter 23, Section 19 of the Code of Procedure, to apply to the Court on the question of supplementation.

It also became the case that in December 2013 Ale Rivinoja requested the court's examination of the matter. However, after a meeting in autumn 2014, the request was waived in some parts, after the prosecutor, for his part, agreed to implement the requested measures in other parts. Upon contact with the prosecutor during the winter and spring of 2016, the defense requested further additions, but the prosecutor did not consider it necessary. It is clear from Olof Sahlgren's email in March 2016 how many tours have been from Ale Rivinoja and the defender's side on the issue of completion. In the fall of 2016, the charge of accounting violations was dropped in light of the assessment made by the Supreme Court in the new court case concerning the accounting obligation of foreign corporate companies. Ale Rivinoja's (new) defenders then requested further additions to the preliminary investigation. In this context, it was claimed that the accounts had in fact been kept in one of the seized computers. There was therefore a need for the prosecutor to obtain a full analysis of the contents of the computers. However, the seizure was lifted and it turned out that an investigator's previous review had not been documented. As previously reported, this led to the prosecutor's dismissal in November 2017 of the prosecution's prosecution in the remainder, i.e. for obstructing tax control.

In conclusion, it is clear that Ale Rivinoja has had plenty of time and opportunity to prepare his defence with the assistance of his defenders.

Slow processing

According to Chapter 23. Paragraph 4(2) of the Code of Procedure must be conducted as promptly as circumstances permit. Furthermore, when examining an allegation against him or her for a criminal offence, everyone has the right to a judicial hearing within a reasonable time under Article 6(1) of the ECHR.

According to the case-law of the European Court of Human Rights, the relevant period of time referred to in Article 6(1) starts to run from the time when the authorities have taken any action which has resulted in the individual's situation being substantially affected by the suspicion of the crime, for example by the service of a criminal suspicion in the context of a preliminary investigation. The period of time is terminated by the final examination of the suspicion of the offence or the proceedings have otherwise been completed.

Ale Rivinoja was served with suspicion in the current preliminary investigation in April 2011. In the autumn of 2012, the first final parting took place, but it was followed by the completion of the preliminary investigation. In July 2013, Ale Rivinoja was reappointed and charges were brought — after several rounds of the defence's request for supplements — in December 2013. In connection with this, Ale Rivinoja requested the court's examination of the issue of supplementation and the district court held a meeting in the autumn of 2014, when the prosecutor decided to grant the request for supplementation in certain parts. In 2015, three additional protocols were presented in connection with the supplement. The further further discussions continued between the defender and the prosecutor, with the prosecutor telling the lawyer and the district court in March 2016 that he considered the case ready to be put to the main hearing. In November 2016, the indictment was dropped in some parts, and in November 2017 in other parts. The second closure decision had been preceded by further entrations concerning the completion of the preliminary investigation. After the charges were dropped in full, the district court issued an acquittal in April 2018.

In conclusion, the total duration of the proceedings has been seven years. In view of the fact that the time constraints for the prosecutors were due to the fact that both of Ale Rivinoja lawyers requested a number of additions to the preliminary investigation and that the prosecutors in some cases approved the petitions — and that time-consuming investigative measures had to be taken

additional protocols are drawn up and new final service takes place — the prosecutor's processing time is not remarkable in this context. Consideration shall be made when assessing that there was a comprehensive preliminary investigation into non-straightforward crime. In the opinion of the State, the Prosecutor acted in accordance with both Article 6 of the ECHR and Chapter 23, Section 4 of the Code of Procedure.

The lack of documents relating to the computer review

Ale Rivinoja argues that the lack of documentation regarding the computer review means that the prosecution should be considered unwarranted. In this part, he has pointed out in particular that the charge of obstructing tax control was dropped, citing the lack of an investigation into the computers. It is correct, in itself, that at the time of the indictment there was no documentation relating to that review. It was also known to the parties at the time that the examiners of the computers did not have a memory of any memos being drawn up in connection with the audit or that there was something to report on the contents of the computers.

In the period leading up to the indictment, Ale Rivinoja accounting attitude changed on several occasions. When questioned by him, it emerged that accounting had not been kept continuously in the business. He has since waived his duties and instead made the case that he has kept the accounts and verifiable digitally in an internet service, but that the accounts have been lost through no fault of his fault. Against this background, the prosecutor's assessment — that there were conditions for bringing prosecutions without access to evidence in the form of computer examination documentation — is not such that the prosecution is to be considered false or unwarranted.

The objection that the accounts should have been in computers seized in January 2012 was only raised in October 2017. Detta reasoned that the prosecutor in charge of the case at the time considered it relevant to investigate what was in the investigation regarding the content of the computers. It would then be noted that there was no memorandum or statement to that effect and that the person responsible for the investigation no longer had a memory of him reviewing

Content. The prosecutor then ruled, in the autumn of 2017, that it was not possible to refute the allegation that the accounting matter should have been in the computers and dropped the charges on the grounds that a conviction could not be expected on objective grounds. On 12 April 2018, the District Court issued an acquittal in the case.

New circumstances in the form of a change in the situation of Ale Rivinoja have therefore meant that further investigative measures were considered necessary. However, these were not possible to implement. The fact that the charges were dropped in 2017 cannot therefore lead to the conclusion that the decision to prosecute, taken in 2013, was unwarranted. It may also be added that, at the time of the indictment, the prosecutor had access to other evidence to support the prosecution in this part, as evidenced by the subpoena filed in District Court Case B 310-12.

As is well known, when a prosecutor considers, after a thorough preliminary investigation, that the evidence is sufficient for a conviction to be expected, an obligation to prosecute is imposed. It is not altered by the lack of documentation of an investigative measure — in this case the computer review — which the prosecutor considered to be of little relevance, based on the other evidence. In Ale Rivinoja case, his position at the time of prosecution was still that the accounts were in an internet service (in company emails saved with Google and a domain hotel), not in the seized computers. What could possibly be in the computers was therefore not of the same interest when charges were brought as it would be years later when Ale Rivinoja changed his mind on the question of where the accounts were kept. In the autumn of 2013, his lawyer informed the prosecutor that there could be "digital traces" of the accounts in the computers, as it was not claimed that the accounts or supporting documents would have been kept there. As the State pointed out earlier in the case, it is misleading to claim that the accounts were actually in the computers and that the prosecutor would also have known that this was the case.

In addition, in the period prior to the indictment, Ale Rivinoja cannot be considered to have submitted information to the effect that he complied with the accounting obligation in a manner consistent with the requirements of the Accounting Act (1999:1078) in particular as regards basic accounting and

ledger (see Chapter 4, Section 1 and Chapter 5 of the Accounting Act). He essentially claimed during his pre-indictment hearings that his contribution had consisted in collecting evidence so that the auditor could later draw up the accounts (which she had declared herself no longer willing to do at the time). Instead, in one of the hearings, he claimed that he himself had kept records on an ongoing basis but could not describe how he had done, at least not in a way that meets the requirements of the Accounting Act.

The actual converter of Human Habit Ltd

The objection that Ale Rivinoja should not have been the actual representative of Human Habit Ltd, up branch, was raised only in time after the indictment was brought in December 2013. In Sandra Olsten's letter to borås district court dated 17 April 2014, she writes that Ale Rivinoja was not the actual representative of Human Habit Ltd in the period before 24 November 2009. In an email from Sandra Ullsten to Olof Sahlgren on 22 February 2016, she writes that Ale Rivinoja is still aware that he was responsible for the accounting of Human Habit Ltd: and that he had recorded all business events and that the accounts were stored digitally. The first time Ale Rivinoja objected to the fact that he had been the actual representative of Human Habit Ltd during the relevant time was in a letter from Ale Rivinoja new lawyer Peter Gillberg to Borås District Court dated 5 October 2017. In the letter, Mr. Gillberg writes that Mr. Rivinoja does not testify that he would have been actually represented (neither formal nor actual) of Human Habit Ltd. The meaning of an actual representation is that a person has an actual opportunity to influence the company's internal management and operation, which can, for example, take the form of an authority to represent the company externally (NJA 2017 p. 690).

The State submits that, on the basis of the pre-trial material at the time of the contested prosecution decision, it was justified by the prosecutor's assessment that Ale Rivinoja was the actual representative of Human Habit Ltd, UK branch, during the period of reliving for the prosecution, i.e., October 2009 to December 2011. Furthermore, it can be noted that:

Ale Rivinoja acquired the shares in the company during that period in November 2009, that he subsequently entered into several agreements and signed a set-off for the branch's lease and that he was also involved in the operation of the company together with the previous owner before the acquisition.

As regards the representation, Mr. Rivinoja also refers to the fact that he was blackmailed. It is common ground that a person was convicted in November 2013 of attempted extortion against Ale Rivinoja in July 2010, including threats to kill him. However, even if the threat was linked to the activities of Human Habit Ltd, the UK branch, such a one-off incident cannot be considered to have impact on Ale Rivinoja status as actual representative during the more than two-year period covered by the indictment against him. Nor does it mean that the sentenced person, by his threat or by 'administering' the business, has taken the position of actual representative of of the company during the period in question, as Ale Rivinoja claims. The State also disputes that the investigation provided any support for any such "administration" to have taken place. In the light of the foregoing, the audio recordings have no bearing on the assessment of the charge.

Prosecutor's report on the pre-trial records

It is disputed that the prosecutor failed in his accounting of the pre-trial records. These are the three additional protocols that were finalized and awarded with Ale Rivinoja and his defenders in September, October and December 2015 respectively.

The additional protocols were the result of the completion of the preliminary investigation decided by Olof Sahlgren in the autumn of 2014 in connection with the district court's meeting. By previously mentioned email from Olof Sahlgren in March 2016, he informed the defender — with a copy for information to the district court — that his assessment was that the supplementary investigation in the new additional protocols did not support Ale Rivinoja objections and that the case could be re-set for the main hearing.

However, no hearing was ever held, as the charges were dropped only by decision in November 2016 and then by decision in November 2017.

Although the prosecutor would have chosen in March 2016 to wait to submit the additional minutes to the district court, the det had not had any practical significance for the criminal case until a main hearing. In that case, the minutes could have been submitted instead. As for Ale Rivinoja, the date of filing with the District Court had not changed anything, as he and his publishers had already been informed of the additional protocols in connection with the final distribution during the period September — December 2015. Finally, it is difficult to see what the alleged secrecy on the part of the prosecutor vis-à-vis the district court would have consisted even in the event that the prosecutor had waited to submit the additional minutes after completion. After all, by the prosecutor's email in March 2016, it became known to the district court that three additional protocols had been drawn up.

The claim of other shortcomings in the preliminary investigation

Kjell Ekblad was charged with his own financial crime related to the suspicions against Ale Rivinoja (Borås District Court Case B 857-11). Ale Rivinoja was heard as a co-suspect in that case at the prosecutor's request. The state testifies that Ale Rivinoja had not been charged with a crime in that preliminary investigation. This was because the suspicions against Ale Rivinoja were dismissed by prosecutor Ove Lagerfeld before any suspicion hearing had been held. The fact that Ale Rivinoja was nevertheless heard as a co-suspect in Kjell Ekblad's case and not a witness at the main hearing was due to the fact that he had been a suspect in the preliminary investigation against Jellaba at an early stage and that, according to the prosecutor's assessment, the suspicions were closely related to the suspicions that led to the prosecution of Ale Rivinoja. Against this background, the State argues that it has been correct to hear Ale Rivinoja as a co-suspect in the trial of Kjell Ekblad and not as a witness under oath. Support for this position can be found in Chapter 36. Section 1, third paragraph, Of the Code of Procedure.

Ale Rivinoja was never charged in the indictment against Kjell Ekblad and it was therefore not necessary for him to take his own investigative measures to show that he was innocent. The costs for which he claims compensation in that part have not been necessary or reasonably required.

Whether or not there have been any accounting offences in Lyson AB has had no bearing on the suspicions against Ale Rivinoja. In various respects, he contends that there was a crucial link between, on the one hand, the suspicions against him and, on the other hand, the activities of other companies, the suspicions against other persons, crimes committed by other persons, etc. Regardless of the case with suspicions against other persons in other companies, or with crimes for which other persons have been convicted, it has not had the alleged significance for the prosecution of Ale Rivinoja. In conclusion, the prosecutor's prosecution decision in December 2013 was based on a fully justified assessment of both the facts and legal issues relating to Ale Rivinoja criminal liability as actual representative of Human Habit Ltd.'s corporate filial, as stated in the description of the proceedings.

It is also contested that, in the activities of the State, there have been any errors, omissions, offences or convention violations which could establish liability for the State. There has been no deletion of material that has had an impact on the suspicion of the crime against Ale Rivinoja. The prosecutor has also not provided the preliminary investigation with untrue material. Nor have there been incorrect decisions or incorrect handling by the Swedish Tax Agency.

The amount claimed and the right to compensation

According to general principles of damages law, it is for the claimer to prove the damage and its extent. Regardless of whether the question of liability is assessed in accordance with the Damages Act or whether it is claimed that damages are to be paid without special legal support, only damages that can be considered to have been caused by the harmful act can entitle you to compensation.

The causal link must always be assessed in relation to the respective harmful act and the respective damage. The conditions for the state's liability differ, inter alia, depending on the type of damage to which the claim relates. Furthermore, the causal link must be assessed for each injury itself.

Non-profit damage due to errors and neglect

Compensation for non-material damage may be paid under Chapter 3, Section 2, Section 2 of the Damages Act only when the injured party has been the victim of a serious violation through certain typically invasions of privacy. The statement put by Ale Rivinoja does not give rise to the conclusion that he was convicted of a crime within the meaning of Chapter 3, Section 2 of the Damages Act. There has been no false or unwarranted prosecution. Nor has the prosecutor's decision to reject Ale Rivinoja request to supplement the preliminary investigation resulted in misconduct. According to practice, misconduct is not normally considered to constitute an offence which may result in damages under Chapter 3. Section 2 of the Damages Act.

Damages for violation under the ECHR

The assessment of the question of whether Ale Rivinoja is entitled to damages under Article 6 of the ECHR must be made taking into account that he has been acquitted of all the suspicions covered by the indictment in Case No. B 310-12. The acquittal of Ale Rivinoja from all the suspicions covered by the indictment strongly suggests that the right to a fair trial has not been infringed in his case. Furthermore, the circumstances referred to by Mr. Rivinoja do not support any breach of his right to a fair trial. Even if Ale Rivinoja succeeds in proving that the prosecution was unwarranted, his right to compensation should be assessed on the basis of the outcome of the criminal proceedings.

According to the State, the acquittal constitutes sufficient redress within the meaning of the Convention. Ale Rivinoja is therefore not entitled to compensation under the ECHR in any event.

Ale Rivinoja claims that the prosecutor has infringed his right to a fair trial by, among other things, violating the presumption of innocence and the principle of equality. As regards the principle of equality, Ale Rivinoja has pointed out that the prosecutor has brought charges against him after partially rejecting his request for the completion of the preliminary investigation. The prosecutor's obligation to conduct the investigation objectively and taking into account the rights of the suspect does not entail an obligation to uncritical lyre-enquire any investigative measure simply because the suspect requests it.

In this case, the prosecutor has assessed that, according to Ale Rivinoja request, a supplement

on the one hand, not relevant and, on the other hand, not proportionate to a number of factors, including the fact that the measure would have involved coercive measures against third parties and required legal assistance from abroad.

Ale Rivinoja had the opportunity to have the matter heard by the court but chose during the joint hearing in the District Court on 20 August 2014 to refrain from requesting the court's decision on the matter. The results of the additional investigative measures were presented in three additional protocols and did not support Ale Rivinoja's objections, thus not affecting the prosecutor's decision on the issue. It would therefore not have mattered in the prosecution decision if the prosecutor had fully upheld Ale Rivinoja's request for supplementation and waited to bring charges.

Ale Rivinoja further argues that the lack of documentation of the computer review and the seizure of computers constitutes a departure from the principle of equality. The State disputes that documentation would have been missing from the computer seizures as such. Records of the seizures were drawn up following the searches on 31 January 2012, during which the seizures were made. However, it has been acknowledged that there is no documentation of the audit of the computers. However, the State disputes that this deficiency would have the same significance as Ale Rivinoja claims.

The presumption of innocence in Article 6.2 of the ECHR Convention means, inter alia, that, in the performance of its duties, the Court must not assume that the accused has committed the act for which he or she has been accused. The presumption is also considered to require the prosecutor and other actors in the judiciary not to speak in such a way that it can be perceived that the accused's guilt has been established before the court has carried out its review. What Mr Rivinoja has said does not support the fact that there have been any statements by the Prosecutor which may constitute a breach of the right to be presumed innocent in accordance with Article 6(2) ECHR.

In conclusion, it is therefore the State's view that there is no right to compensation for vomiting.

Expenses costs

As far as the costs of expenses are involved, the investigation referred to by Ale Rivinoja does not show that he has suffered any damage. The invoice regarding fees to the lawyer Gunnar Falk does not indicate what measures have been taken and during what period they have taken action. The invoice shows that it also relates to legal matters other than those relating to the current prosecution.

The invoice from Voxalys AB is addressed to Humanhabit parti and retail AB. Ale Rivinoja has confirmed in a letter to Borås District Court in case B 310–12 that it is the company that paid the invoice. It is also noted that input VAT did not constitute a cost to the company. The cost of the statement from Voxalys AB has thus not affected Ale Rivinoja, but Humanhabit party and detaljhandel AB. The fact that he is required to have worked free of charge for that company as compensation does not give rise to any other assessment. In any event, the cost has not been reasonably necessary to safeguard Ale Rivinoja's right. The analysis of the investigative material does not constitute such calculated and typical damage as a result of the alleged damage to the conduct which may entitle the holder to compensation.

Causality and obligation to limit damage

Furthermore, there is no causal link between alleged damage and any errors or omissions in the exercise of public authority or infringements of the European Convention. Ale Rivinoja right to compensation for the costs in question has been examined by borås district court in the previous criminal case. Ale Rivinoja has not appealed against the district court's ruling, but has chosen instead to bring an action for damages against the State. He's got it also not tried.

to limit their damage. Even in the case of possible infringements of the ECHR, damages should not be considered if there are other effective remedies. It has

appeal against the district court's judgment in order to try to bring about a change in the substance of the costs. The fact that Ale Rivinoja has not used that review scheme must be taken into account when assessing the right to damages.

THE INVESTIGATION IN THE CASE

At the plaintiff's request, hearings have been held under the assurance of truth with Ale Rivinoja and witness interviews have been held with Heidar Hilmarsson and Sandra Ullsten. Both parties have submitted documentary evidence

Grounds

The claim

A large part of the district court's main hearing has revolved around completely different issues than those the district court has to examine, since Ale Rivinoja has dwelled on other circumstances. What Mr Rivinoja has said appears to be largely aimed at demonstrating the crime to which he has previously been subjected and the plot which he considers to be behind it and previous proceedings against him. In the following, the District Court will examine what is relevant, taking into account the importance of what Ale Rivinoja has stated.

The district court will examine whether Prosecutor Jonathan Meyer should be found guilty of false prosecution or unwarranted prosecution when he charged Ale Rivinoja with aggravated accounting offences or obstructing tax control, serious crime. The District Court then decides in particular whether damages should be paid under the Damages Act or without special support in law.

False or unwarranted prosecution

Out of Chapter 20. Section 6 of the Code of Procedure states that a prosecutor has an obligation to bring charges for crimes such as public prosecution. The starting point for such a decision is whether the prosecutor considers that the preliminary investigation carried out contains such evidence that a conviction can be expected on objective grounds.

Anyone who brings an innocent person's case with the intention of being held liable is convicted of false prosecution under Chapter 15, Section 5, first paragraph of the Criminal Code. Liability under the provision requires the defendant to be innocent. This must therefore be clarified. It is true that it is not necessary for the accusation to be entirely fabricated. False prosecution is also considered to be the case if the accused has committed a criminal offence but not one to which the charge relates, or if he or she has committed such an act, but this is punishable by reason of self-defense or lack of intent. It is an objective prerequisite for liability for false prosecution that the accused is innocent (Bäcklund et al., The Swedish Criminal Code and .m., Juno, 6 May 2020, comment to Chapter 15, Section 5).

Borås District Court has issued an acquittal after the prosecutor dropped the charges against Ale Rivinoja for serious accounting offences and aggravated tax control, a serious crime. The dismissing of an indictment does not necessarily mean that there are grounds for considering that the prosecution was falsifiable or unwarranted within the meaning of Chapter 15, Section 5 of the Penal Code.

In order for the prosecutor in agreement, Prosecutor Jonathan Meyer, to be found guilty of false prosecution, he must have prosecuted Ale Rivinoja knowing that he is innocent. It is not enough that there were not sufficient grounds for a conviction.

The burden of proof of whether false prosecution existed rests with Ale Rivinoja. In the district court's opinion, the investigation presented by Ale Rivinoja does not support the fact that Jonathan Meyer brought charges knowing that Ale Rivinoja was innocent. The fact that crimes may have been committed in other companies linked to Human Habit Ltd is without prejudice to the district court's assessment in this regard. Similarly, it relates to alleged crimes committed in Lyson AB by other persons. It is therefore not proven that Jonathan Meyer has been guilty of false prosecution.

Anyone who brings charges even if they do not have probable cause is sentenced under Chapter 15. Section 5, third paragraph, criminal code for unwarranted prosecution. In order for an act to be judged as an unwarranted prosecution, it is not necessary to make it clear that the accused is innocent. The comment on the provision states that a considerable margin must be provided before an indictment is deemed so unfounded that it becomes punishable as unwarranted. Furthermore, it is stated that probable

there are certainly reasons for believing that there will be a conviction appear stronger than the reasons for the assumption to the contrary, but that such a weighing of the reasons and counter-reasons is rarely possible with any certainty. According to the commentary, prosecution must be considered brought with probable cause, and thus be criminal, when it seems reasonable for charges to be brought. It is pointed out that, prior to prosecution, a thorough examination of the possibilities of evidence should be carried out and that the person who brought the proceedings cannot abscess himself or herself from liability by demonstrating that he or she, for his part, believed that the facts he knew were probable grounds if a reasonable person had assessed the matter differently. It is also stated that an unfounded belief in circumstances which are in the defendant's favor must be counted to him. (Bäcklund et al., Criminal Code et al.m., Juno, 6 May 2020, comment to Chapter 15, Section 5).

The burden of proof of the unwarranted prosecution also rests with Ale Rivinoja. Therefore, in order for Jonathan Meyer to be found guilty of unwarranted prosecution, he must have brought charges without having probable cause to do so. The examination of the probable cause requirement shall be in relation to the examination that a prosecutor must always carry out under Chapter 20, Section 6 of the Code of Procedure before charges are brought. As stated above, prosecutions should only be brought when there are objective grounds for expecting a conviction. There is a marked difference between these qualification criteria. Even if a court dismisses an indictment, it does not mean that it lacks the basis for the prosecutor to bring charges.

Further requirements are then imposed in order to establish that a prosecutor who has made an incorrect assessment of the conditions for a conviction did not even have probable cause for his prosecution decision. Therefore, even if the trial of the court leads to a non-approval of an indictment, it is therefore necessary, in the district court's opinion, to make matters significantly aggravating for the prosecutor in order for the prosecution to be considered unwarranted in the manner set out in Chapter 15, Section 5 of the Criminal Code.

From the investigation presented by Ale Rivinoja, the District Court cannot in turn conclude that Jonathan Meyer made any erroneous assessment of the charge at the time of the indictment. Sandra Ullsten, who was appointed public defender of Ale Rivinoja at the time of the indictment, stated in her hearing in the District Court that

BORÅS DISTRICT

Dom.
2020-11-13

sid 32
T 3106-18

she considers that:

the prosecutor should have waited to bring charges against Ale Rivinoja pending the completion of the preliminary investigation in certain respects. Her opinion in this regard does not, however, imply that Jonathan Meyer is guilty of unwarranted prosecution. In this respect, the District Court has taken into account in particular that the additions to the preliminary investigation requested by Ale Rivinoja through his lawyer in connection with the prosecution's case and which subsequently also took place did not lead to a change in the assessment of the prosecution's case. Further, in view of the investigation which appears to have taken place in the course of the prosecution proceedings and the attitude which Ale Rivinoja has so far stated, the lack of documentation relating to the examination of the computers seized cannot be considered to show that Jonathan Meyer is guilty of unjustified prosecution in the manner alleged by Ale Rivinoja.

In conclusion, the District Court does not consider that Jonathan Meyer is guilty of false or unwarranted prosecution in the manner alleged by Ale Rivinoja.

Liability under Chapter 3. Section 2 of the Damages Act

Ale Rivinoja's action for damages against the State is based on the fact that there would have been errors or omissions in the exercise of public authority as set out in

Chapter 3. Section 2 of the Damages Act and, on the other hand, that his right under Article 6 of the ECHR has been infringed.

Out of Chapter 3. Section 2 of the Damages Act follows, among other things, that the State shall compensate for personal injury, property damage or pure property damage caused by misconduct or negligence in the exercise of public authority in the performance of which the State is responsible. The State may also be liable for infringements of the European Convention. To the extent that Sweden has an obligation to indemnify an infringement through damages, this shall primarily be paid on the basis of Chapter 3. Section 2 of the Damages Act. In such a review, the provisions of the Compensation Act shall be interpreted in conforming to the ECHR.

In damages cases, the burden of proof of liability is the burden of proof. The injured party must therefore prove the cause, the existence of the damage and the causal link. This burden of proof also applies in cases referred to in Chapter 3, Section 2 of the Damages Act. Ale Rivinoja thus has to prove that errors or omissions have occurred in the proceedings of the Swedish Economic Crime Authority, the Swedish Tax Agency, the Public Prosecutor's Office or any other authority responsible for handling the state.

Ale Rivinoja claims that the prosecutor and employees of other authorities such as the Swedish Economic Crime Authority and the Swedish Tax Agency made a number of incorrect decisions from the start of the preliminary investigation against him until an acquittal was given. The assessment of whether there has been any error or negligence in the handling of the investigation in question and subsequently after prosecution must be based on the circumstances existing at the time of the measures or omissions complained of. It is therefore for Ale Rivinoja to present such an investigation that the court now has the opportunity to make an independent assessment of whether a particular measure or omission has resulted in errors or omissions in the exercise of public authority.

Damages under Chapter 3. Section 2 of the Damages Act assumes that the damage has been adequately caused by a deviation of the norm within the scope of what is to be regarded as the exercise of public authority, that this deviation of the norm can be classified as negligent within the meaning of the provision and that the damage is within the scope of the protection purposes of the norm. The assessment may vary in different situations. In the event of pure property damage, a material question often becomes which SEK of can reasonably be placed on the authority, taking into account the nature and purpose of its activities. In this respect, different requirements should be imposed on different authorities and, where a decision is of great importance for the legal certainty of the individual, special care should be required. What constitutes error and negligence must be related to the decision-making situation. The actions of an authority shall be assessed not from its perspective but in the light of the way in which the matter has behaved externally. If an objective assessment reveals that the Authority has

the State may reasonably be liable for damages, even if the Authority could invoke special excuses for its actions (see NJA 1990 p. 137).

The mere fact that prosecutors subsequently chose to drop the charges against Ale Rivinoja does not lead to the conclusion that errors or omissions have occurred in the handling of the case of agar or other authority. As the District Court has stated above, by bringing charges against Ale Rivinoja, Prosecutor Jonathan Meyer has not been guilty of any false or unwarranted prosecution. Ale Rivinoja has not claimed that the decision to prosecute him was wrong for other reasons. Thus, the prosecutor's decision to prosecute Ale Rivinoja has not included any such error or omission as is necessary for the State to be liable for damages.

Further, the investigation presented does not mean that Ale Rivinoja has succeeded in showing that the prosecutor's decision to reject his request to supplement the preliminary investigation has included any such error or omission as is necessary for the State to be liable for damages. Ale Rivinoja, through her lawyer, has been informed of the possibility of requesting the court's examination of the prosecutor's refusal decision and, to some extent, also making use of that possibility. Ale Rivinoja has not claimed that there have been any formal errors in the rejection decision.

It is common ground between the parties that there is no documentation of the computer review carried out on the computers seized in January 2012 at Ale Rivinoja's residence and on the premises of Human Habit Ltd. In view of the fact that Ale Rivinojas only claimed in October 2017 that the accounts would have been in the computers seized in January 2012, and not, as he had previously claimed, stored in an internet service, the District Court considers that the absence of documentation of the computer review does not mean that the error or negligence necessary for the State to be liable for damages is also not.

As regards, instead, Ale Rivinoja's assertion that the prosecutor has failed in his accounting of three additional probes, the District Court finds that Ale Rivinoja has not presented any evidence in this part other than his own information. Thus, contrary to the state's opposition, it is not substantiated that the additional protocols have not been reported to the district court after they have been drawn up. The investigation submitted does not therefore mean that Ale Rivinoja has succeeded in showing that the prosecutor has included in the presentation of the preliminary investigation any such error or omission as is necessary for the State to be liable for damages.

Ale Rivinoja has alleged that the authorities deleted or altered pre-trial material or other material that may be presumed to have had an impact on the prosecution of him. Furthermore, Ale Rivinoja claims that the authorities also provided untrue investigative material to the investigation. However, the investigation presented by Ale Rivinoja does not show that this has been the case. Thus, contrary to the opposition of the State, it is not established that the authorities for which the State is responsible are to have been guilty of the alleged conduct. There is therefore no liability for the State for errors or omissions in this respect.

Nor has Ale Rivinoja been able to demonstrate that, in the exercise of public authority for which the State is responsible, the errors or omissions necessary for the State to be liable for damages in relation to Ale Rivinoja have been committed.

In conclusion, the District Court considers that Ale Rivinoja has failed to demonstrate that, in the exercise of public authority for which the State is responsible, the errors or omissions necessary for the State to be liable to Ale Rivinoja in accordance with Chapter 3 have been committed.

Section 2 of the Damages Act.

In the light of the fore-mentioned above, Ale Rivinoja's action for damages must also be disregarded in this part.

*General responsibility for infringement of the ECHR*General starting points

The right to compensation for non-material damage arising from a State violating someone's rights under the ECHR has been governed since 1 April 2018 in Chapter 3, Section 4 of the Damages Act. Before that, such right to damages has only been demonstrated by practice. The new provisions apply only to claims that occurred after entry into force. The district court's examination in the present case will therefore be based on the practice that prevailed beforehand.

A claim for damages based on the ECHR is dealt with in accordance with the dispositive civil procedure. The starting point is that a party seeking damages in the usual manner must demand and substantiate the circumstances on which the claim is based (see SOU 2010:87, p. 317).

In the Swedish motives, what constitutes an infringement has been considered a complex issue as the ECHR is very widely held. The European court has also not given a definition of the concept, but has instead concluded that an assessment may be made on the basis of the circumstances of the individual case (cf. SOU 2010:87, p. 159 with reference to the Boyle v United Kingdom decision). At the time of the proceedings, the Court shall adjust the assessment to take account of the article alleged to have been infringed. Furthermore, it should be noted that the Swedish motives state that, in the event of an action for damages based on the ECHR, the Court must be satisfied that there was a breach of the Convention (see SOU 2010:87, p. 318 f).

Furthermore, it can be concluded that remedial or remedial compensation is, in any other way than through compensation, primary remedies in relation to damages. Only if the primary remedies do not outweigh the violation, or would have done so if the offended had used them, and then to the extent that there is a lack of that regard, there is scope for non-profit damages (see NJA 2012 p. 211).

Article 6.1 ECHR — right to a fair trial

Under Article 6(1) of the OPA Convention, everyone is entitled to a fair and public hearing within a reasonable time before an independent and impartial court when examining their civil rights and obligations. The relevant period of time referred to in Article 6(1) begins to run according to the case-law of the European Court of Human Rights from the time when the authorities have taken any action which has led to the individual's situation being substantially affected by the suspicion of the crime, for example by the service of a criminal suspicion in the context of a preliminary investigation. The period of time is terminated by the final examination of the suspicion of the offence or the proceedings have otherwise been completed. The assessment shall also take into account the complexity of the case, the way in which the parties acted during the proceedings and the handling of the case by the courts and authorities. The complexity of the case may suggest that a certain extension of the procedural period is accepted (see Hans Danelius, Human Rights in European Practice, 5 p.c., p. 321 et seq.).

Ale Rivinoja was served with suspicion in the April 2011 incident. The criminal proceedings against Ale Rivinoja were brought in court by bringing charges of aggravated accounting offences or obstruction of tax control, serious crime, on 12 December 2013. On November 22, 2016, the prosecutor dropped the charge of aggravated accounting violations, and on November 14, 2017, the prosecutor also dropped the charge of obstructing tax control, felony. An acquittal was announced on April 12, 2018. The timeout appears to be largely due to the fact that Ale Rivinoja's two defenders requested a number of additions to the preliminary investigation and that prosecutors in some parts approved the petitions. On the part of Ale Rivinoja, it has not even been claimed that the duration of the proceedings was due to inaction on the part of the prosecutors or any authority.

In view of the investigation presented, the length of the proceedings of the prosecutors does not appear to be remarkable in this context. In the assessment, the District Court takes into account in particular that this was a comprehensive preliminary investigation into non-straightforward crime. A number of additions to the preliminary investigation have since also been taken at the request of Ale Rivinoja and his defenders, some of whom appear to have been time-consuming. In addition, new additional protocols have been drawn up and new final service has been made.

In the light of the fore, and in the light of what has otherwise emerged in the main proceedings, the District Court finds that the criminal proceedings did not constitute a violation of Article 6(1) ECHR in the manner alleged by Ale Rivinoja. Ale Rivinoja has thus not been subjected to slow processing in ways that could establish liability for the State.

Article 6.2 ECHR — presumption of innocence

Article 6(2) ECHR requires anyone accused of a crime to be considered innocent until his guilt is legally established. In order to maintain the presumption of innocence, the authorities and courts must carry out an independent examination of the evidence in each particular case (see Hans Danelius, Human Rights in European Practice, 5 p.g., 338).

Ale Rivinoja has alleged that the prosecutors and/or other government officials intentionally deleted or altered pre-trial material or other material that may be presumed to have had an impact on the prosecution against him. He further alleged that the prosecutors and/or other officials intentionally provided the preliminary investigation with untrue pre-trial material and that the authorities had decided in advance that Ale Rivinoja had acted criminally. However, the investigation presented by Ale Rivinoja does not show that this has been the case. Thus, contrary to the opposition of the State, it is not substantiated that the authorities for which the State is responsible are to have committed the alleged conduct. In the light of the fore, and in the light of what has otherwise emerged in the main proceedings, the District Court finds that the criminal proceedings did not constitute a violation of Article 6(2) of the ECHR in the manner alleged by Ale Rivinoja. Ale Rivinoja has thus not been the victim of any violation of the presumption of innocence in ways that could establish so-called liability for the State.

Article 6.3 ECHR — the right to be informed without delay of criminal charges and to have sufficient time and opportunity to prepare their defences

Article 6(3)(a) and (b) states that any person accused of a criminal offence has the right to be informed without delay, in a language which he understands and in detail, of:

the meaning and basis of the charge against him and to have sufficient time and opportunity to prepare his defense.

It follows from the investigation that, during questioning with him on 8 April 2011, Ale Rivinoja was served with suspicion of accounting offences and aggravated tax control and that, during questioning on 31 January 2012, he was served with suspicion of serious accounting offences and aggravated tax evasion, a serious offence. In connection with the service, Ale Rivinoja was informed in more detail of the suspicions.

Lawyer Sandra Ullsten has stated in her hearing that she was appointed as a lawyer for Ale Rivinoja in early 2012. After her dismissal, Ale Rivinoja was defended by lawyer Peter Gillberg until the district court's acquittal was handed down. Ale Rivinoja has thus been brought before a public defender since the beginning of 2012.

In the light of the fore, and in the light of what has otherwise emerged in the main proceedings, the District Court finds that the criminal proceedings did not constitute a violation of Article 6(3) of the ECHR in the manner alleged by Ale Rivinoja. Ale Rivinoja has thus not been the victim of any violation of the right to be informed without delay of criminal charges and given sufficient time and opportunity to prepare his defense in ways that could establish liability for the State.

In conclusion, the District Court considers that the facts alleged by Ale Rivinoja have not constituted infringements of his rights under Article 6 of the ECHR. In any event, Ale Rivinoja may be regarded as having received gross redress by dropping the charges against him and later acquittal. There have therefore been effective remedies and damages have not been necessary to offset the possible violation. This means that the claim must be dismissed in its entirety.

Costs

In view of the outcome of the case, the State must be regarded as the winning party to the case as a whole. Ale Rivinoja must therefore pay the state's costs. There is no dispute about the amounts. Ale Rivinoja must therefore reimburse the state's legal costs by SEK 208,757 plus interest according to law.

INSTRUCTIONS FOR APPEAL, see Annex 1 (TR 02)

An appeal can be made to the Court of Appeal for Western Sweden and must have been submitted to the District Court no later than 4 December 2020. A trial permit is required.

Daniel Jakobsson

Marie Sobilius

Josefine Isaksson

How to appeal

Judgment in civil proceedings, District Court

TR-02

If you want the judgment to be changed in some part, you can appeal. Here you will find out how it is done.

Appeal in writing within 3 weeks

Your appeal must have been lodged with the court within 3 weeks of the date of sentencing. The deadline for appeal is on the last page of the judgment.

Appeal after the opposing party appeals

If one party has appealed in a timely manner, the other party also has the right to appeal even if the time has expired. It's called connection appeal.

A party may cross-appeal within an additional week from the end of the appeal period. An appeal must be so get in within four weeks of the date of sentencing.

An appeal against accession shall cease to apply if the first appeal is withdrawn or for any other reason does not proceed.

How to

1. Type the district court name and case number.
2. Explain why you think the verdict should be changed. Tell us what change you want and why you think the Court of Appeal should take up your appeal (read more about review permits further down).
3. Tell me what evidence you want to refer to. Explain what you want with each piece of evidence. Send us documentary evidence that is not already in the case.

You may not be able to present new evidence. If you want to do that, explain why you haven't presented the evidence before.

If you want new interviews with someone who has already been interrogated or a new view (for example, visiting a place), you should tell them and explain why.

Also, tell us if you want the counterparty to come in person at a main procedure .

4. Provide your name and social security number or corporate identity number.

Provide up-to-date and complete information on where the court can reach you: postal addresses, email addresses and phone numbers.

If you have a representative, please also provide the representative's contact details.

5. Sign the appeal yourself or let your agent do it.
6. Send or submit the appeal to the district court. You'll find the address in the judgment.

What happens next?

The district court checks that the appeal has been received in a timely manner. If it has come in too late, the court rejects the complainant. This means that the sentence applies.

If the appeal has been received in time, the district court will forward the appeal and all documents in the case to the Court of Appeal.

If you have previously received a letter through simplified service, the Court of

Appeal can also send letters on this notice.

Review permit in the Court of Appeal

When the appeal is brought before the Court of Appeal, the court first decides whether the case should be admissible.

The Court of Appeal grants leave to appeal in four different cases.

- The court considers that there is reason to doubt that the district court has ruled correctly.
- Courtone considers that it is not possible to assess whether the district court has ruled correctly without taking up the case.
- The Court needs to take up the case in order to provide guidance to other courts in the application of the law.
- The Court considers that there are exceptional reasons for bringing the case for some reason.

If you do *not* receive leave to appeal, the judgment under appeal applies. Therefore, it is important to include in the appeal everything you want to bring forward.

Want to know more?

Contact the district court if you have any questions. Address and telephone number can be found on the first page of the judgment.

For more information, [see www.domstol.se](http://www.domstol.se).

PARTER

Kärande

Ale Rivinoja, 19670921-3273
Skolvägen 13
518 41 Sjömarken

Svarande

Staten genom Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

Ombud: Föredragandena Åsa Andersson och Elena Landberg
c/o Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Ale Rivinoja ska ersätta staten för rättegångskostnader med 208 757 kr, varav 202 500 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på förstnämnda belopp från datum för denna dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Den 12 december 2013 väcktes åtal i Borås tingsrätt mot Ale Rivinoja avseende grovt bokföringsbrott alternativt försvårande av skattekontroll, grovt brott, mål B 310-12.

Den 22 november 2016 lade åklagaren ned åtalet för grovt bokföringsbrott på den grunden att det inte längre förelåg tillräckliga skäl för åtalet. I beslutet om att lägga ned åtalet återopade åklagaren 20 kap. 9 § rättegångsbalken och hänvisade till ny praxis.

Den 14 november 2017 lade åklagaren ned åtalet för försvårande av skattekontroll, grovt brott. I beslutet att lägga ned detta åtal återopade åklagaren 20 kap. 9 § rättegångsbalken och anförde att nya omständigheter medfört att det på objektiva grunder inte kunde förväntas en fällande dom, att det inte gått att klarlägga vad som framkommit vid undersökningen av beslagtagna datorer samt att det saknades förutsättningar för en förnyad analys. Ale Rivinoja yrkade frikännande dom, vilket sedermera meddelades.

Den 15 mars 2018 ansökte Ale Rivinoja om stämning, rekonventionstalan, mot kammaråklagare Jonathan Meyer vid Borås tingsrätt, mål B 1030-18. Ale Rivinoja yrkade att Jonathan Meyer skulle dömas för falskt åtal, alternativt obefogat åtal, grovt brott, samt att staten skulle förpliktas att utge skadestånd till Ale Rivinoja med 8 485 412 kr. Den 20 september 2018 beslutade tingsrätten att avvisa Ale Rivinojas enskilda anspråk avseende ersättning för kränkning genom brott mot artikel 6.1 i Europakonventionen samt ersättning för skador som uppkommit före den 12 december 2013. Tingsrätten beslutade även att avskilja resterande del av det enskilda anspråket att handläggas i den för tvistemål stadgade ordningen. Detta skadeståndsanspråk handläggs numera i aktuellt mål.

Den 31 oktober 2018 lät Ale Rivinoja återkalla sin talan mot kammaråklagaren Jonathan Meyer och hemställde om att tingsrätten skulle avskryva brottmålet B 1030-18, vilket tingsrätten gjorde den 30 november 2018.

Efter avskiljandet preciserade Ale Rivinojas sitt yrkande den 12 december 2018 till att han yrkade att tingsrätten skulle förplikta staten att till honom utge skadestånd om 233 650 kr. Efter avslutad förberedelse i målet justerade Ale Rivinoja, i en skrift som inkom till tingsrätten den 28 september 2020, det yrkade beloppet till 8 485 412 kr. Under huvudförhandlingens första dag den 13 oktober 2020 justerade Ale Rivinoja det yrkade beloppet på nytt, denna gången till 18 193 102 kr.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Ale Rivinoja har, såsom han vid huvudförhandlingen slutligen bestämt sitt yrkande, yrkat att tingsrätten i första hand ska förplikta staten att till honom utge ett skadestånd om 18 193 102 kr, varav 8 052 000 kr avser eget arbete, 28 182 kr avser tidspillan, 82 920 kr avser kostnad för sakkunnig utlåtande från Voxalys AB, 30 000 kr avser arvode till advokat Gunnar Falk och 10 000 000 kr avser kränkingsersättning. I andra hand har han yrkat att staten ska förpliktas att till honom utge skadestånd med ett belopp som tingsrätten finner skäligt.

Staten har bestritt yrkandena. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER

Ale Rivinoja har som grund för sin talan anfört följande.

Åtalet mot honom i mål B 310–12 har varit falskt, eller i vart fall obefogat. Allmänt åtal har väckts, varför det skett inom ramen för myndighetsutövning. Därtill har man från myndigheternas sida manipulerat förundersökningsprotokollen och gjort sig skyldig till bevisförvanskning. Åklagaren har inte heller redovisat tre tillägsprotokoll till tingsrätten. Myndighetsutövningen har varit felaktig, alternativt försumlig. Ale Rivinoja har drabbats av kostnader med anledning av den felaktiga, alternativt

försumliga, myndighetsutövningen. Det föreligger rätt till skadestånd vid felaktig, alternativt försumlig, myndighetsutövning oberoende av om skadevällaren döms för gärningen eller ej.

Den skadegörande handlingen har även inneburit en kränkning av Ale Rivinojas rättigheter enligt Europakonventionen artikel 6. Vid åtalets väckande har staten inte beaktat Ale Rivinojas rätt till en rättvis rättegång och oskuldspresumtionen i nämnda artikel. Inte heller har staten beaktat Ale Rivinojas rätt till att utan dröjsmål underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom samt att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar. Artikel 6.1 avser inte endast rätten till rättvis rättegång inom skälig tid, utan nämnda artikel har en vidare innebörd, vilket bland annat innebär en tillämpning av likställhetsprincipen. Denna princip är särskilt viktig i brottmål där parterna av naturliga skäl inte är jämbördiga. Staten har inte respekterat likställhetsprincipen när åtal väckts, samtidigt som Ale Rivinojas begäran om komplettering lämnats utan åtgärd. Den omständigheten att staten inte heller säkerställt dokumentation, dels avseende själva beslaget av datorerna, dels vid granskningen av dessa, har vid väckandet av åtal de facto inneburit ett avsteg från likställhetsprincipen. Ale Rivinoja har därmed berövats, eller i vart fall, beskurits sina möjligheter att påvisa sin oskuld i målet. Det innebär att staten inte heller respekterat oskuldspresumtionen i Artikel 6.2 vid väckandet av åtal. Vidare har man åsidosatt oskuldspresumtionen när man avslagit Ale Rivinojas begäran om komplettering av förundersökningen. Istället har Ale Rivinoja tvingats komplettera förundersökningen för egen hand för att kunna bevisa sin oskuld.

Staten har som grund för sitt bestridande angett följande.

Åklagaren har inte gjort sig skyldig till falskt åtal, obefogat åtal, eller annat brott. Vidare har varken åtalsbeslutet, beslutet att avslå begäran om komplettering av förundersökningen eller åklagarens handläggning i övrigt inneburit skadeståndsgrundande fel, försummelse eller överträdelser av Europakonventionen.

Det bestrids att det inom sådan verksamhet som staten svarar för har förekommit några fel, försummelser, brott eller konventionsöverträdelser som skulle kunna grunda skadeståndsskyldighet för staten. Det gäller såväl Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten och eventuell annan myndighet som staten svarar för. Det bestrids också att Ale Rivinoja lidit någon skada i dessa delar eller att det föreligger ett sådant orsakssamband som krävs för att skadestånd ska utgå.

Det bestrids att någon radering skett av förundersökningsmaterial eller annat material som haft betydelse för brottsmisstanken mot Rivinoja.

Ale Rivinoja har på ett korrekt sätt i förhör delgetts misstanke om de brott han senare i december 2013 åtalades för, dvs. grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott. Ale Rivinoja har under förundersökningen biträtts av försvarare som för hans räkning vid ett antal tillfällen begärt komplettering av förundersökningen. Ale Rivinoja har sammanfattningsvis haft gott om tid och möjligheter att med biträde av sina försvarare förbereda sitt försvar.

De påstådda brotten i Lyson AB, begångna av andra personer, har inte haft den påstådda betydelsen för misstankarna mot Ale Rivinoja eller åtalet mot honom. Något osant förundersökningsmaterial har inte tillförts förundersökningsprotokollet av åklagaren.

Det bestrids att åklagaren brustit i sin redovisning av förundersökningsprotokollen. Samtliga förundersökningsprotokoll har givits in till tingsrätten av åklagaren. Även om åklagaren inte skulle ha gett in tre tilläggsprotokoll till tingsrätten har det inte lett till någon skada för Ale Rivinoja efter som han och hans försvarare har fått del av tilläggsprotokollen under hösten 2015. I förhållande till tingsrätten hade frågan dessutom fått betydelse först i samband med huvudförhandlingen. Någon sådan hölls aldrig. Åklagaren har underrättat tingsrätten att tilläggsprotokollen hade upprättats och således inte hemlighållit detta.

Den totala handläggningstiden har i sammanhanget inte varit anmärkningsvärd. Vid denna bedömningen ska det beaktas att det varit ett antal turer mellan försvararen och åklagaren rörande komplettering av förundersökningen, att åklagaren i vissa fall har bifallit begäran av kompletteringar, att tidsödande kompletteringar sedan genomförts och att det rört sig om en omfattande utredning rörande brottslighet av icke okomplicerat slag.

Ale Rivinoja har inte visat att han lidit någon ren förmögenhetsskada eller att det finns något orsakssamband mellan den påstådda skadan och de fel, försummelse och konventionsöverträdelser som åberopats. Någon ersättning ska därför inte utgå. Såvitt gäller kostnaden för utlåendet från Voxalys AB har den inte drabbat Ale Rivinoja utan Humanhabit parti och detaljhandel AB. Det rör sig därmed om en indirekt skada, eller s.k. tredjemansskada, som enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer inte är ersättningsgill för honom. Att han påstås ha arbetat vederlagsfritt åt nämnda bolag som kompensation föranleder i det hänseendet ingen annan bedömning. Dessutom motsvarar det yrkade beloppet till viss del ingående mervärdesskatt som inte utgjort någon kostnad för bolaget. Under alla förhållanden har kostnaden inte varit påkallad för att tillvarata Ale Rivinojas rätt.

Ale Rivinojas begäran om ersättning för kostnaderna för utlåendet från Voxalys AB och arvodet till advokat Gunnar Falk har prövats av Borås tingsrätt i mål nr B 310–12. Ale Rivinoja hade genom att överklaga domen i den delen kunnat få en prövning i högre rätt, men valde att avstå från den rättigheten. Han får därför anses medvållande till den påstådda skadan, eller i vart fall inte ha fullgjort sin skyldighet att begränsa skadan. Ett eventuellt skadestånd ska därmed jämkas till noll. Därtill kommer beträffande påstådda överträdelser av Europakonventionen att något skadestånd inte ska komma ifråga när annat än effektiva rättsmedel – dvs. att överklaga tingsrättens dom – funnits tillgängligt men inte utnyttjats.

Beträffande kostnaden för utlåendet från Voxalys AB är det dessutom inte visat att inspelningen har haft någon avgörande betydelse för utredningen. Ale Rivinoja hade

möjlighet att få del av utskriften av inspelningen, men avstod från att utnyttja den möjligheten. I stället lät han på eget bevåg göra en röstanalys av inspelningen. Kostnaden har därför inte varit skäligen påkallad för att tillvarata hans rätt under förundersökningen. Av samma skäl är kostnaden inte någon sådan beräknelig och typisk skada till följd av det påstått skadegörande beteendet som kan ge rätt till ersättning.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Ale Rivinoja har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande.

Åklagaren har väckt falskt/obefogat åtal mot Ale Rivinoja. Förundersökning har därtill bedrivits på ett sätt som urholkat rättssäkerheten och som stått i strid med hans rätt till en rättvis rättegång. Man har således kränkt artikel 6 i Europakonventionen. Ale Rivinoja har inte heller fått en rättegång inom skälig tid, då utredningstiden varit lång. De kompletteringar av förundersökningen som företagits efter begäran från hans försvarsadvokat har inte redovisats till rätten, vilket i sig är ett problem. Enligt 45 kap. 7 § rättegångsbalken ska åklagaren så snart som möjligt ge in protokoll och andra handlingar som åberopas som bevis till rätten. Detta har man emellertid inte gjort. Det sagda innebär att de kompletteringar som företagits enbart varit skenbara. Därtill har man gjort beviskada på bevisningen i förundersökningen.

Ale Rivinoja har utsatts för rån och utpressning av Daniel Richardsson och Thomas "Lillen" Carlsson. Kjell Ekblad – som dömts för utpressning av Ale Rivinoja – hotade att skjuta Ale Rivinoja och hans familj med en Kalasjnikov. Hoten uttalades medan förundersökningen mot Ale Rivinoja avseende grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott, bedrevs. Ale Rivinoja hade filmat när Kjell Ekblad bedrev utpressning och tog emot 4,5 miljoner kr för Thomas "Lillen" Carlssons och Daniel Rickardssons räkning. Kjell Ekblads bolag användes för att utpressa Human Habit Ltd. Ale Rivinoja gjorde även en diktafoninspelning med Kjell Ekblad och en

person vid namn Johan från Bandidos. Bandidos ville nämligen ha tillgång till en internetdomän. Man utpressade och lurade även dödsboet efter Ale Rivinojas mamma.

Åklagaren Ove Jäverfelt kände till att Ale Rivinoja hade utsatts för rån och utpressning. Förundersökningen avseende utpressning fanns nämligen i slasken i förundersökningen mot Ale Rivinoja avseende grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott. Av dokumenten i slasken framgår därtill att man från myndigheternas sida röjt hemliga uppgifter. Det hemligstämplade materialet lämnades ut till Ale Rivinojas försvarare Sandra Ullsten av Heidar Hilmarsson på Skatteverket. Även Ale Rivinojas inspelning lämnades ut på detta sätt. Förundersökningen avseende utpressning och rån pågick alltså när materialet lämnades ut till Sandra Ullsten. Det material som lämnades ut omfattades av förundersökningssekretess. Den utskrift från inspelningen som överlämnades till Sandra Ullsten utgör dessutom en falsk urkund. Ale Rivinoja hade begärt att inspelningen skulle skrivas ut ord för ord. Genom att manipulera utskriften såg man istället till att den utpressning som Ale Rivinoja utsatts för inte omfattades av utskriften. För att kunna manipulera utskriften på detta sätt så man att man hade problem med datorn. För att se till att allt blev rätt kontaktade Ale Rivinoja därför Voxalys AB. Voxalys AB uppgav att man hade manipulerat med utskriften.

Trots att Ove Jäverfelt kände till att Ale Rivinoja utsatts för utpressning och rån begärde man hjälp från Lyson AB. Lyson AB är delaktigt i den rån- och utpressningskonstellationen som bedrivit penningtvättbrott mot Human Habit Ltd och även kapat Human Habit Ltd:s varumärke med vapenhot. Penningtvättstransaktionerna är alltså pågående. I förhör med en företrädare för Lyson AB vitsordade denne att Lyson AB:s ställföreträdare Johannes Steinsson bedrev penningtvättbrott genom Human Habit Ltd:s konton. Lyson AB förskingrade också pengar. I samband med affärstransaktioner med Kina ändrade Lyson AB aktuella belopp och bokföringsverifikat i bokföringen. Man tillskrev sig värden genom en överslagsinventering. På detta sätt fick Lyson AB skatt utbetalt till sitt konto om

100 000 kr. Ställföreträdaren för Lyson AB har således även gjort sig skyldig till grovt skattebedrägeri och grovt bokföringsbrott.

Vid husrannsakan i Ale Rivinojas bostad tog man handlingar i beslag som visade att Lyson AB gjort sig skyldig till penningtvättbrott. Lyson AB ville att penningtvättbrotten skulle bokföras i Human Habit Ltd. Daniel Richardsson har erkänt att han gjort sig skyldig till penningtvätt. Det vore svårt för Ale Rivinoja att under sådana omständigheter bokföra penningstvättstransaktionerna. Åklagaren kände till ovanstående omständigheter som i sig innebar att Ale Rivinoja inte skulle bokföra transaktionerna i Human Habit Ltd. Bokföringen i Human Habit Ltd har således skötts korrekt.

Johannes Steinsson gjorde en polisanmälan enligt vilken Ale Rivinoja, såsom ställföreträdare för Human Habit Ltd, skulle ha gjort sig skyldig till penningtvättbrott till ett belopp om 233 019 kr. I Lyson AB:s polisanmälan uppgavs förhållandena således vara de motsatta till hur det verkligen förhöll sig. Att så varit fallet bekräftades i det förhör som hölls med företrädaren för Lyson AB. Johannes Steinsson skickade genom direktkommunicering med Skatteverket en digital bokföringsfil till myndigheten. Human Habit Ltd:s revisor kunde emellertid se att man hade fabricerat bevisningen. Den lista på korttransaktioner som Lyson AB hade överlämnat till Skatteverket placerades sedan av Sylva Bonander, anställd på Skatteverket, i en dator hos Ale Rivinojas revisor Annika Koivios. Listan över korttransaktioner tillfördes på detta sätt förundersökningen mot Ale Rivinoja. Polisinspektör Mikael Söderman skulle även han hjälpa Lyson AB och kontaktade i anledning härav Ove Jäverfelt för att denne skulle åtala Ale Rivinoja. Ove Jäverfelt hade tillgång till dokumentationen avseende ovan nämnda oegentligheter alltsedan husrannsakingarna hos Ale Rivinoja och Human Habit Ltd.

Myndigheterna hade före åtalet mot Ale Rivinoja kännedom om att han hade bokföringsfiler från bokföringsprogrammet Visma Specs i hans dator. Det finns emellertid inga granskningsprotokoll över de datorer som man tog i beslag i Ale

Rivinojas bostad och i Human Habit Ltd:s lokaler. Anledningen härtill är att man inte ville redovisa de bokföringsbrott som begåtts av Lyson AB. Ekobrottsmyndigheten var angelägen om att sätta dit Ale Rivinoja. Samma dag som husrannsakingarna genomfördes i Ale Rivinojas bostad och Human Habit Ltd:s lokaler höll man förhör med Ale Rivinoja. Till förhöret hade han med sig en utskrift av bokföringen från Visma Specs och ett underlag från Annika Koivios. Johannes Stiensson hade nämligen skickat en säkerhetskopiering av bokföringen som fanns sparad på Visma Specs. Materialet tillfördes förundersökningen och bifogades som en bilaga till Ale Rivinojas förhör den 31 januari 2012. Trots detta har åklagaren sagt att det saknas underlag från husrannsakan och beslaget. Istället för att utreda Lyson AB:s brott har man valt att utreda Ale Rivinoja. Någon kontaktade Sylva Bonander som i kriminaliserande syfte såg till att sätta inkomna verifikationer i Annika Koivios pärm. Sylva Bonander har därtill upprättat ett PM om de beslagtagna verifikationerna i Annika Koivios pärm. Verifikationerna är emellertid endast en bilaga till Lyson AB:s polisanmälan. Ale Rivinoja har fått lägga ned mycket tid och arbete på att försvara sig.

Ove Jäverfelt har även sett till att ändra åtalet mot Ale Rivinoja på så sätt att även hans privata ekonomi omfattades, varvid Skatteverket gjorde en betalssäkring i förhållande till honom. I det ärendet tog Ale Rivinoja hjälp av Sandra Ullsten, vilket ledde till att han fick en skuld till henne.

Johannes Steinsson kände till att Kjell Ekblad hotade den förre företrädaren i Human Habit Ltd Henrik Tegelström. Man ändrade emellertid i förhørsutsagan från förhöret med Johannes Steinsson på så sätt att man tog bort vissa avsnitt ur förhöret. Samma förhör finns därtill i dubbla kopior. Vidare ändrade man datumen för förhören. Man har således manipulerat bevisningen. Vid Ale Rivinojas sökningar i polisens system Dur2 har han inte kunnat hitta förhören. Denna typ av bevisförvanskningar har genomsyrat hela förundersökningen mot Ale Rivinoja. Det är brottsligt och kriminellt att ha olika förhørsversioner. Att det förhållit sig på detta sätt har orsakat Ale Rivinoja en massa extra arbete.

Ove Jäverfelt åtalade sedermera Kjell Ekblad för bokföringsbrott. Ale Rivinoja hördes som medmisstänkt i det målet. Myndigheterna hjälpte således en utpressare, vilket i sin tur skapade en hotbild mot Ale Rivinoja. Det var frågan om såväl mord som mordförsök. På grund av hotbilden blev Ale Rivinoja tvungen att skaffa livvakter. Hans ena livvakt blev emellertid mördad genom att någon satte en spruta med gift i ryggen på denne. I samband med förundersökningen mot Kjell Ekblad kallades denne till förhör på Skatteverkets kontor i Ulricehamn. Sylva Bonander höll i förhöret och Heidar Hilmarsson följde med som hennes livvakt. Ove Jäverfelt sa att det vore bra om de höll förhöret kort eftersom Kjell Ekblad var farlig. Kjell Ekblad hade med sig ett vapen till förhöret. Kjell Ekblad kunde således göra vad han ville. Kränkningen i anledning härav är oerhörd.

Sandra Ullsten har begärt kompletteringar av förundersökningen. Man har emellertid inte vidtagit de begärda åtgärderna och när man väl gjort något så har det inte dokumenterats. De tre tilläggsprotokoll som tillfördes förundersökning och delgavs Ale Rivinoja ingavs aldrig till tingsrätten av åklagaren. I de tre tilläggsprotokollen redovisas bl.a. förhör som hållits med Lyson AB:s ställföreträdare. I samband med förhöret visade man upp Ale Rivinojas digitala bokföringsfil för Lyson AB:s ställföreträdaren, vilket är anledningen till att man inte gav in tilläggsprotokollen till tingsrätten. Man ville således mörklägga vad som skett. Att såsom myndighetsanställd redovisa de digitala bokföringsfilerna, som i sig utgjorde skattebedrägeri, var brottsligt. Personen borde omedelbart ha fått sparken från sin anställning. Tanken var att Ale Rivinoja skulle åka dit för någon annans grova bokföringsbrott. Skatteverket har haft utredningen tillgänglig och därmed åsidosatt sin handlingsplikt när man valt att inte utreda skattebrotten mot Ale Rivinoja.

Staten har som utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande.

Förundersökningen mot Ale Rivinoja

Förundersökningen mot Ale Rivinoja inleddes i maj 2011 av kammaråklagare, sedermera vice chefsåklagare Ove Jäverfelt vid Ekobrottsmyndigheten i Göteborg. Ale

Rivinoja misstänktes för grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott i bolaget Human Habit Ltd:s svenska filial. Under förundersökningen gjorde man i januari 2012 en husrannsakan i Ale Riviniojas bostad på Bodagatan i Borås och i bolagets lokaler på Alvestagatan i Borås. Vid husrannsakingarna togs ett flertal datorer och hårddiskar m.m. i beslag på bägge adresserna.

I maj 2013 övertog kammaråklagare Jonathan Meyer förundersökningen mot Ale Rivinoja. Jonathan Meyer väckte åtal mot Ale Rivinoja den 12 december 2013 för grovt bokföringsbrott alternativt försvårande av skattekontroll, grovt brott (Borås tingsrätts mål B 310-12). Till stöd för åtalet åberopade åklagaren omfattande skriftlig och muntlig bevisning avseende bl.a. företräderskap, bokföring och banktransaktioner. Ale Rivinoja slutdelgavs förundersökningen i enlighet bestämmelsen i 23 kap. 18 § rättegångsbalken, nuvarande 23 kap. 18 a § rättegångsbalken första gången under hösten 2012 när Ove Jäverfelt fortfarande var förundersökningsledare.

Slutdelgivningen skedde efter ett sammanträde med Ale Rivinoja och hans försvarare advokat Sandra Ullsten. Ale Rivinoja gav vid sammanträdet in en del skriftligt material avseende en civilrättslig tvist med bolaget Lyson AB. I oktober 2012 beslutade Ove Jäverfelt att komplettera förundersökningen i vissa delar. Under vintern 2013 slutdelgavs Ale Rivinoja ett nytt förundersökningsprotokoll. Den slutdelgivningen var genomförd i januari 2013. Sedan Jonathan Meyer tagit över som förundersökningsledare i maj 2013 beslutade han om att komplettera förundersökningen i vissa avseenden. En ny slutdelgivning skedde i juli 2013.

Sandra Ullsten begärde vissa kompletteringar av förundersökningen under sommaren 2013. Begäran om komplettering avsåg flera delar, bl.a. att åklagaren skulle begära åtkomst till bolaget Human Habit Ltd:s företagsmail på domänhotell Crystone och en backupkopia av mailen på ett Google-konto. Bakgrunden till begäran var att Sandra Ullsten i det läget gjorde gällande att transaktioner på ett av Human Habit Ltd:s bankkonton i Danske Bank hade bokförts digitalt och löpande samt att bokföring och verifikationer hade bevarats på företagsmailen. Dessutom ville Sandra Ullsten att man

i företagsmailen skulle söka efter mailkorrespondens mellan Ale Rivinioja och två kineser inklusive kinesernas kontaktuppgifter.

Jonathan Meyer beslutade att komplettera förundersökningen genom att ytterligare granska transaktioner på vissa konton. Däremot avslog åklagaren begäran avseende Google-kontot och domänhotellet. Anledningen härtill var att Jonathan Meyer bedömde att åtgärderna inte var relevanta för de brottsmisstankar som var aktuella. Vidare ansåg åklagaren att åtgärderna inte heller var proportionerliga, bl.a. med hänsyn till att det var frågan om tvångsmedel mot tredje man och rättslig hjälp från utlandet. Åklagaren informerade Ale Rivinioja och dennes försvarare om möjligheten att begära rättens prövning enligt 23 kap. 19 § rättegångsbalken av avslagsbeslutet.

Den 6 december 2013 begärde Sandra Ullsten rättens prövning om komplettering av förundersökningen avseende Google-kontot och domänhotellet. Åklagaren vidhöll sin inställning. Borås tingsrätt höll sammanträde i frågan i augusti 2014. Vid den tidpunkten var Jonathan Meyer inte längre förundersökningsledare, utan förundersökningen hade istället övertagits av chefsåklagare Olof Sahlgren. Olof Sahlgren gick vid sammanträdet med på att försöka inhämta information från domänhotellet och Google-kontot. Tingsrätten avslutade därför sammanträdet utan att fatta något beslut i frågan om komplettering av förundersökningen. Att anmärkas är att Sandra Ullsten vid sammanträdet uppgav att tingsrättens prövning om förundersökningen skulle kompletteras med åtkomst till Google-kontot och domänhotellet för att däri erhålla lagrad e-mail-kontakt mellan å ena sidan Ale Rivinioja och å andra sidan kineserna kunde anstå. Den begäran om komplettering av förundersökningen som medgavs av åklagaren tog istället sikte på bokföringen och verifikationer som påstods vara lagrade på företagsmailen. Kompletteringen genomfördes och tre tilläggsprotokoll upprättades och slutdelgavs Ale Rivinioja under perioden september-december 2015.

Efter slutdelgivningen förekom omfattande kontakter mellan Sandra Ullsten och Olof Sahlgren, i vilka försvararen gjorde ytterligare invändningar mot förundersökningen.

Olof Sahlgren gjorde dock i mars 2016 bedömningen att ytterligare kompletteringar inte var erforderliga. Innehållet i de tre tilläggsprotokollen gav enligt hans mening inte stöd åt de invändningar som Ale Riviniojas gjort under 2014. Målet var enligt åklagarens mening istället klart för att sättas ut till huvudförhandling. Eftersom kompletteringen inte förändrade åklagarens bedömning i skuldfrågan så kan man konstatera att det inte hade gjort någon skillnad om Jonathan Meyer hade godkänt Ale Riviniojas begäran om komplettering tidigare.

Den 22 november 2016 lade kammaråklagare Mats Forsén ner åtalet för grovt bokföringsbrott, varvid han hänvisade till ny praxis i form av ett nytt avgörande från Högsta Domstolen, NJA 2016 s. 169. I förevarande mål gjorde Högsta Domstolen uttalanden som delvis förändrade rättsläget beträffande möjligheterna att döma för bokföringsbrott ifråga om utländska filialer. Mats Forsén vidhöll dock åtalet mot Ale Rivinioja för försvårande av skattekontroll, grovt brott. Beslutat att vidhålla åtalet för försvårande av skattekontroll, grovt brott, motiverade åklagaren i yttrande till tingsrätten den 21 november 2016. I samma skrift justerade åklagaren även gärningsbeskrivning.

Statens skadeståndsskyldighet vid felaktig myndighetsutövning

Enligt 3 kap. 2 § 1 skadeståndslagen ska staten ersätta personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i sådan verksamhet som staten svarar för. Enligt 3 kap. 2 § 2 skadeståndslagen ska staten också ersätta skada på grund av att någon kränks på sätt som anges i 2 kap. 3 § samma lag genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Ersättning för sådan ideell skada kan utgå med stöd av 2 kap. 3 § skadeståndslagen endast när den skadelidande har utsatts för en allvarlig kränkning genom vissa typiskt sett integritetskränkande brott. Med stöd av dessa regler är staten normalt inte skyldig att ersätta ideell skada som uppkommer vid myndighetsutövning.

Staten bär inte något strikt skadeståndsansvar för ofullkomligheter i den statliga verksamheten. Liksom övriga regler i skadeståndslagen innebär 3 kap. 2 § ett ansvar

för styrkt vållande. Bedömningen av om en myndighet har varit oaktsam ska vara objektiv. Vid den bedömningen är det av stor vikt vad för slags regel, norm eller princip som har åsidosatts, vad dess normskydd omfattar och vilka risker felet eller försummelsen innebär. Det är inte tillräckligt att en myndighet eller en domstol har gjort en bedömning av en rätts- eller bevisfråga som kan ifrågasättas eller kan kritiseras för sitt ställningstagande i en fråga där det har funnits utrymme för olika bedömningar. Endast rena förbiseenden av en bestämmelse eller uppenbart oriktiga bedömningar anses utgöra fel eller försummelse i den mening som avses i 3 kap. 2 § skadeståndslagen. (Jfr bl.a. rättsfallen NJA 1994 s. 194 och 654, NJA 2003 s. 285, NJA 2007 s. 862 samt NJA 2013 s. 842 och 1210.).

Skadestånd ska utgå när Europakonventionen har överträtts, om det är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen (se främst NJA 2005 s. 462 och NJA 2007 s. 584, jfr 3 kap. 4 § skadeståndslagen beträffande skadefall som inträffar efter den 1 april 2018). Med det menas skyldigheten enligt artikel 13 i konventionen att på det nationella planet tillhandahålla rättsmedel för att komma till rätta med konventionsöverträdelser. I dessa fall ska skadestånd, enligt Högsta domstolens praxis, i första hand ges ut med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen. Vid prövningen ska denna bestämmelse tolkas konformt med konventionen. När det gäller ersättning för ideell skada kan enligt Högsta domstolen de begränsningar som följer av 2 kap. 3 § skadeståndslagen inte bortfalla ens vid en konventionskonform tolkning. Därmed kan ersättning för ideell skada vid överträdelser av konventionen i regel inte grundas på skadeståndslagen. Sådan ersättning kan dock ges ut utan särskilt lagstöd.

För att skadestånd ska kunna utges i aktuellt mål krävs, vad gäller påståenden om falskt åtal, att det är bevisat att åklagaren har väckt åtalet trots sin vetskap om att Ale Rivinoja är oskyldig. Vad gäller obefogat åtal ska det vara bevisat att det vid åtals väckande inte funnits sannolika skäl för åtal. Det är omständigheterna vid tiden för åtalets väckande som har betydelse i aktuellt mål om skadestånd. Att en annan åklagare senare bedömt att åtalet skulle läggas ned och valt att formulera beslutet på ett visst sätt innebär inte att åtalet har varit falskt eller obefogat.

Åklagarens ställningstagande i frågan om en förundersökning ska läggas ned eller åtal ska väckas måste bedömas med hänsyn till bestämmelserna om åklagares så kallade åtalsplikt och bestämmelserna om obefogat åtal. Enligt 20 kap. 6 § rättegångsbalken ska en åklagare, om inte annat är stadgat, tala å brott som hör under allmänt åtal. Bestämmelsen anses innebära att en åklagare i regel är skyldig att väcka åtal om han eller hon har tillräckliga skäl. Åklagaren är med andra ord skyldig att åtala om han eller hon på objektiva grunder kan förvänta sig en fällande dom. Vid prövningen av om åtal ska väckas eller inte ska naturligtvis inte enbart bevisningen bedömas utan även rättsfrågan, dvs. gärningens straffbarhet. En förutsättning för ansvar för obefogat åtal är att den som väcker åtal saknar sannolika skäl.

Åklagarens beslut att väcka åtal ryms inom ramen för det inte obetydliga utrymme som lämnas för olika uppfattningar om de förutsättningar under vilka åtal ska väckas utan risk för straffansvar. I rättsfallet NJA 2016 s. 169 kom Högsta Domstolen fram till att det inte var förenat med straffansvar för bokföringsbrott att åsidosätta bokföringsskyldigheten för en utländsk filial, även om förutsättningar för straffansvar enligt brottsbalken annars var uppfyllda. Högsta domstolens slutsats var att den ordning för ansvarsutkrävande som gällde vid tiden för domstolens prövning inte fungerade som lagstiftaren avsett. Av förarbetena till den vid tiden för åtalet aktuella lagstiftningen framgår att avsikten med straffbestämmelsen var att bokföringsskyldigheten för alla juridiska och fysiska personer som bedrev näringsverksamhet i Sverige skulle omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. Det var alltså meningen att även bokföringsskyldigheten för utländska filialer skulle omfattas. Praxis har också, innan Högsta domstolen slog fast att bokföringsskyldigheten i sådana fall inte kunde anses följa av bokföringslagen, i allmänhet tillämpats utifrån detta. Det är därför uppenbart att åklagarens bedömning i frågan om förutsättningarna för åtal för bokföringsbrott i december 2013 inte kan anses utgöra en sådan felbedömning som krävs för att staten ska kunna vara skadeståndsskyldig. Inte heller är åklagarens bedömning av förutsättningarna för åtal avseende försvårande av skattekontroll, mot bakgrund av vad som framgår av praxis, felaktig på ett sådant sätt som krävs för att staten ska vara skadeståndsskyldig.

Ale Rivinojas invändning om att bokföringen skulle ha funnits i de datorer som togs i beslag i januari 2012, och inte, som tidigare påståtts, lagrad i en internetjänst, framfördes först i oktober 2017. Med beaktande av den utredning som fanns vid tiden för åtalet och den inställning Ale Rivinoja ditintills redovisat i målet, hade åklagaren gjort bedömningen att det förelåg tillräckliga skäl för åtal utan bevisning i form av dokumentation av datorgranskning. Under sådana omständigheter är det tydligt att åklagarens bedömning i fråga om bevisläget vid tiden för åtalet inte kan anses utgöra en sådan påtaglig felbedömning som kan föranleda skadeståndsskyldighet för staten. Ale Rivinoja har delgetts förundersökningen och fått skäligt rådrum att inkomma med begäran om komplettering. Ale Rivinojas har därefter framställt en begäran om komplettering av förundersökningen den 29 och 30 juli 2013. Åklagaren har bedömt Ale Rivinojas begäran om komplettering och tagit ställning till den. Vissa delar av Ale Rivinojas begäran har avslagits och Ale Rivinojas har informerats om möjligheten att begära rättens prövning av åklagarens beslut. Det har inte gjorts gällande att några formella fel har begåtts i samband med åklagarens prövning av begäran. Vad Ale Rivinoja har anfört ger inte stöd för slutsatsen att åklagarens ställningstagande i fråga om vilken utredning som var relevant för bedömningen av de brottsmisstankar som var aktuella i ärendet innefattar en sådan uppenbar felbedömning att skadeståndsskyldighet uppkommit för staten. Inte heller innebär åklagarens ställningstagande att åtalet kunde väckas trots att den aktuella begäran om komplettering avslagits en sådan felbedömning att skadeståndsskyldighet har uppkommit.

För staten är det alltså tydligt att varken åklagarens beslut att väcka åtal mot Ale Rivinoja eller att avslå hans begäran om komplettering har innefattat något sådant fel eller någon sådan försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig.

Underrättelse om brottsmisstanke och tid och möjligheter att förbereda sitt försvar

Ale Rivinoja har i förhör delgetts misstanke om de brott han i december 2013 åtalades för, dvs. grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott.

Gärningsbeskrivningen enligt delgivningen har uppfyllt kraven enligt såväl 23 kap.

18 § rättegångsbalken som artikel 6.3 i Europakonventionen, dvs. den har innehållit de olika moment som kännetecknat gärningen.

Ale Rivinoja har under förundersökningen biträts av försvarare. Som framgått tidigare under målet har det både före och efter åtalet i december 2013 varit ett antal turer mellan försvararen och åklagaren rörande komplettering av förundersökningen. Som staten tidigare har redogjort för har åklagaren inför åtalsbeslutet redovisat skälen för sitt ställningstagande — dvs. att ytterligare kompletteringar (utöver de åtgärder som redan hade vidtagits sedan den första slutdelgivningen 2012) inte skulle ske — och upplyst om att Ale Rivinoja och försvararen haft möjlighet att enligt 23 kap. 19 § rättegångsbalken vända sig till rätten i frågan om komplettering.

Det blev också så att Ale Rivinoja i december 2013 begärde rättens prövning av frågan. Efter ett sammanträde hösten 2014 frånfölls dock begäran i vissa delar, sedan åklagaren för sin del gått med på att genomföra de begärda åtgärderna i andra delar. Vid kontakt med åklagaren under vintern och våren 2016 begärde försvararen ytterligare kompletteringar, men åklagaren ansåg inte det vara nödvändigt. Det framgår av Olof Sahlgrens mail i mars 2016 hur många turer som förevarit från Ale Rivinojas och försvararens sida i frågan om komplettering. Hösten 2016 lades åtalet för bokföringsbrott ned med anledning av den bedömning Högsta domstolen gjorde i det nya rättsfallet rörande bokföringsskyldigheten för utländska bolagsfilialer. Därefter begärde Ale Rivinojas (nya) försvarare ytterligare kompletteringar av förundersökningen. I det sammanhanget gjordes gällande att bokföringen i själva verket hade bevarats i någon av de beslagtagna datorerna. Det uppstod därmed ett behov för åklagaren att få en fullständig analys av innehållet i datorerna. Beslaget var dock hävt och det visade sig att en utredares tidigare granskning inte hade dokumenterats. Som tidigare redovisats ledde det till att åklagaren i november 2017 lade ned åtalet även i resterande del, dvs. avseende försvårande av skattekontroll.

Sammanfattningsvis är det uppenbart att Ale Rivinoja har haft gott om tid och möjligheter att med biträde av sina försvarare förbereda sitt försvar.

Långsam handläggning

Enligt 23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken ska en förundersökning bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Vidare har var och en vid prövningen av en anklagelse mot honom eller henne för brott rätt till domstolsprövning inom skälig tid enligt artikel 6.1 i Europakonventionen.

Den relevanta tidsperioden enligt artikel 6.1 börjar enligt Europadomstolens praxis löpa från det att myndigheterna har vidtagit någon åtgärd som har lett till att den enskildes situation väsentligen har påverkats av brottsmisstanken, t.ex. genom delgivning av brottsmisstanke inom ramen för en förundersökning. Tidsperioden avslutas genom att brottsmisstanken har prövats slutligt eller förfarandet annars har avslutats.

Ale Rivinoja delgavs misstanke i den aktuella förundersökningen i april 2011. Hösten 2012 skedde den första slutdelgivningen, men den följdes av komplettering av förundersökningen. I juli 2013 slutdelgavs Ale Rivinoja på nytt och åtal väcktes — efter flera turer rörande försvararens begäran om kompletteringar — i december 2013. I anslutning till det begärde Ale Rivinoja rättens prövning av frågan om komplettering och tingsrätten höll sammanträde hösten 2014, när åklagaren beslutade att bifalla begäran om komplettering i vissa delar. Hösten 2015 redovisades tre tilläggsprotokoll med anledning av kompletteringen. Turerna kring ytterligare komplettering fortsatte mellan försvararen och åklagaren, varvid åklagaren i mars 2016 meddelade försvararen och tingsrätten att han ansåg målet redo för att sättas ut till huvudförhandling. I november 2016 lades åtalet ned i vissa delar, och i november 2017 i andra delar. Det andra nedläggningsbeslutet hade föregåtts av ytterligare turer rörande komplettering av förundersökningen. Sedan åtalet lagts ned i sin helhet meddelade tingsrätten en frikännande dom i april 2018.

Sammanfattningsvis har den sammanlagda handläggningstiden uppgått till sju år. Mot bakgrund av att tidsutdräkten för åklagarnas del berott på att Ale Rivinojas båda försvarare begärt en mängd kompletteringar av förundersökningen och att åklagarna i vissa delar bifallit framställningarna — varpå tidskrävande utredningsåtgärder behövts

vidtas, tilläggsprotokoll upprättas och ny slutdelgivning ske — är åklagarnas handläggningstid inte anmärkningsvärd i sammanhanget. Beaktas ska vid bedömningen att det rört sig om en omfattande förundersökning rörande brottslighet av icke okomplicerat slag. Enligt statens mening har åklagaren handlat i enlighet med såväl artikel 6 i Europakonventionen som 23 kap. 4 § rättegångsbalken.

Avsaknaden av dokumentation avseende datorgranskningen

Ale Rivinoja menar att avsaknaden av dokumentation avseende datorgranskningen medför att åtalet ska anses obefogat. Han har i denna del särskilt pekat på att åtalet avseende försvårande av skattekontroll lades ned med hänvisning till att det saknades utredning avseende datorerna. Det är i och för sig korrekt att det vid tiden för åtalet inte fanns någon dokumentation avseende den granskningen. Det var vid den tidpunkten också känt för parterna att den som granskat datorerna inte hade någon minnesbild av att några promemorior upprättades i samband med granskningen eller att det fanns något att redovisa avseende innehållet i datorerna.

Under tiden före åtalet ändrades Ale Rivinojas inställning i fråga om bokföring förts löpande vid flera tillfällen. Vid förhör med honom framkom att bokföring inte förts löpande i verksamheten. Han har sedan frånfallit sina uppgifter och istället gjort gällande att han har fört bokföring och förvarat bokföringen och verifikaten digitalt i en internetjänst men att bokföringen har förkommit utan hans förskyllan. Mot den bakgrunden är åklagarens bedömning — att det fanns förutsättningar att väcka åtal utan tillgång till bevisning i form av dokumentation av datorgranskning — inte sådan att åtalet ska anses varit falskt eller obefogat.

Invändningen om att bokföringen skulle ha funnits i datorer som togs i beslag i januari 2012 framfördes först i oktober 2017. Detta föranledde att den åklagare som vid den tidpunkten hade ansvar för ärendet ansåg att det var av betydelse att undersöka vad som fanns i utredningen avseende innehållet i datorerna. Det skulle då konstateras att det inte fanns någon promemoria eller liknande avseende detta och att den som var ansvarig för undersökningen inte längre hade någon minnesbild av att han granskat

innehållet. Åklagaren bedömde då, hösten 2017, att det inte gick att motbevisa påståendet om att bokföringsmaterialet skulle ha funnits i datorerna och lade ner åtalet med hänvisning till att man inte på objektiva grunder kunde förvänta sig en fällande dom. Tingsrätten meddelade den 12 april 2018 en frikännande dom i målet.

Nya omständigheter i form av ändrad inställning hos Ale Rivinoja har alltså inneburit att ytterligare utredningsåtgärder ansågs vara nödvändiga. Dessa var emellertid inte möjliga att genomföra. Att åtalet lades ner 2017 kan därför inte leda till slutsatsen att beslutet att åtala, som fattades 2013, var obefogat. Det kan även tilläggas att åklagaren, när åtalet väcktes, hade tillgång till annat bevismaterial till stöd för åtalet i denna del, vilket framgår av stämningsansökan som lämnades in i tingsrättens mål B 310–12.

När en åklagare efter genomförd förundersökning bedömer att bevisningen är tillräcklig för att en fällande dom ska kunna emotses inträder som bekant en åtalsplikt. Den förändras inte av att det saknas dokumentation av en utredningsåtgärd — i det här fallet datorgranskningen — som åklagaren ansåg inte har någon nämnvärd relevans, utifrån hur bevisningen i övrigt såg ut. I Ale Rivinojas fall var hans ståndpunkt vid tiden för åtal fortfarande att bokföringen fanns i en internetjänst (i företagsmail sparad hos Google och ett domänhotell), inte i de beslagtagna datorerna. Vad som eventuellt kunde finnas i datorerna var därför inte av samma intresse när åtal väcktes som det skulle komma att bli flera år senare när Ale Rivinoja ändrade inställning i frågan om var bokföringen fanns bevarad. Att hans försvarare hösten 2013 meddelade åklagaren att det kunde finnas "digitala spår" av bokföringen i datorerna föranleder ingen annan bedömning, eftersom det likväl inte påstods att bokföringen eller verifikationerna skulle ha bevarats där. Som staten framhållit tidigare under målet är det missvisande att påstå att bokföringen rent faktiskt fanns i datorerna och att åklagaren dessutom skulle ha känt till att så var fallet.

Dessutom kan Ale Rivinoja i tiden före åtalets väckande inte anses ha lämnat uppgifter av innebörd att han uppfyllt bokföringsskyldigheten på ett sätt som är förenligt med kraven i bokföringslagen (1999:1078) bl.a. vad gäller grundbokföring och

huvudbokföring (se 4 kap. 1 § och 5 kap. bokföringslagen). Han hävdade i huvudsak under sina förhör före åtalstidpunkten att hans insats hade bestått i att han samlat verifikat för att revisorn senare skulle kunna upprätta bokföringen (vilket hon vid det laget hade förklarat sig inte längre vilja göra). I ett av förhören påstod han i stället att han själv hade bokfört löpande men kunde inte beskriva hur han hade gjort, i vart fall inte på ett sätt som uppfyller kraven i bokföringslagen.

Den faktiska företrädaren för Human Habit Ltd

Invändningen om att Ale Rivinoja inte skulle ha varit faktisk företrädare för Human Habit Ltd, UK filial, framfördes först i tiden efter att åtalet hade väckts i december 2013. I Sandra Ullstens skrivelse till Borås tingsrätt av den 17 april 2014 skriver hon att Ale Rivinoja inte varit faktisk företrädare för Human Habit Ltd i tiden innan den 24 november 2009. I mail från Sandra Ullsten till Olof Sahlgren den 22 februari 2016 skriver hon att Ale Rivinoja alltså är av uppfattningen att han haft ansvaret för bokföringen i Human Habit Ltd: samt att han bokfört samtliga affärshändelser och att bokföringen lagrats digitalt. Första gången Ale Rivinoja invände mot att han varit faktisk företrädare för Human Habit Ltd under den för åtalet relevanta tiden var i en skrivelse från Ale Rivinojas nya försvarare advokat Peter Gillberg till Borås tingsrätt daterad den 5 oktober 2017. I skrivelsen skriver Peter Gillberg att Ale Rivinoja inte vitsordar att han skulle ha varit faktisk företrädare (varken formell eller faktisk) för Human Habit Ltd. Vid åtalstidpunkten — som ju är den kritiska tidpunkten för den prövning som tingsrätten ska göra i detta mål — hade således inte ens Ale Rivinoja med försvarare ifrågasatt företrädarskapet. Innebörden av ett faktiskt företrädarskap är att en person besitter en faktisk möjlighet att påverka bolagets interna förvaltning och drift, vilket exempelvis kan ta sig uttryck i en behörighet att företräda bolaget utåt (NJA 2017 s. 690).

Staten gör gällande att det utifrån förundersökningsmaterialet vid tidpunkten för det ifrågasatta åtalsbeslutet fanns fog för åklagarens bedömning att Ale Rivinoja varit faktisk företrädare för Human Habit Ltd, UK filial, under den tidsperiod som var relevant för åtalet, dvs. oktober 2009 - december 2011. Anmärkas kan för övrigt att

Ale Rivinoja under den perioden förvärvat aktierna i bolaget i november 2009, att han därefter ingått flera avtal och undertecknat en kvittens för filialens räkning samt att han även före förvärvet enligt egen utsago var inblandad i driften av bolaget tillsammans med den förra ägaren.

Ale Rivinoja har beträffande företräderskapet även hänvisat till att han blev utsatt för utpressning. Det är ostridigt att en person dömdes i november 2013 för försök till utpressning mot Ale Rivinoja i juli 2010, bestående i bl.a. hot om att döda honom. Även om hotet haft koppling till verksamheten i Human Habit Ltd, UK filial, kan dock en sådan enstaka händelse inte anses påverka Ale Rivinojas ställning som faktisk företrädare under den drygt två år långa tid som åtalet mot honom avsåg. Inte heller medför det att den dömda personen genom sitt hot eller genom att "administrera" verksamheten intagit ställning som faktisk företrädare för bolaget under den aktuella tidsperioden, vilket Ale Rivinoja hävdar. Staten bestrider för övrigt att utredningen gav något stöd för att någon sådan "administration" skulle ha skett. Mot bakgrund av det nu anförda har inte heller ljudinspelningarna haft någon betydelse för bedömningen av åtalsfrågan.

Åklagarens redovisning av förundersökningsprotokollen

Det bestrids att åklagaren brustit i sin redovisning av förundersökningsprotokollen. Det handlar om de tre tilläggsprotokoll som färdigställdes och slutdelgavs med Ale Rivinoja och hans försvarare i september, oktober respektive december 2015. Tilläggsprotokollen var resultatet av den komplettering av förundersökningen som Olof Sahlgren beslutade om hösten 2014 i samband med tingsrättens sammanträde. Genom tidigare omnämnda mail från Olof Sahlgren i mars 2016 meddelade han försvararen — med kopia för kännedom till tingsrätten — att hans bedömning var att den kompletterande utredningen i de nya tilläggsprotokollen inte gav stöd åt Ale Rivinojas invändningar och att målet på nytt kunde sättas ut till huvudförhandling. Någon förhandling kom ju dock aldrig att äga rum, eftersom åtalet lades ned först genom beslut i november 2016 och därefter genom beslut i november 2017.

Även om åklagaren i mars 2016 skulle ha valt att avvakta med att inge tillägsprotokollen till tingsrätten hade det inte fått någon praktisk betydelse för brottmålet förrän vid en huvudförhandling. Protokollen hade i så fall kunnat inges då istället. För Ale Rivinojas del hade tidpunkten för ingivande till tingsrätten inte förändrat något, eftersom han och hans försvarare redan fått ta del av tillägsprotokollen i samband med slutdelgivningen under perioden september — december 2015. Slutligen är det svårt att se vad det påstådda hemlighållandet från åklagarens sida gentemot tingsrätten skulle ha bestått i ens för det fall åklagaren avvaktat med att ge in tillägsprotokollen efter kompletteringen. Genom åklagarens mail i mars 2016 blev det ju känt för tingsrätten att ytterligare tre tillägsprotokoll hade upprättats.

Påståendet om övriga brister i förundersökningen

Kjell Ekblad åtalades för egen ekonomisk brottslighet med anknytning till misstankarna mot Ale Rivinioja (Borås tingsrätts mål B 857-11). Ale Rivinioja hördes som medmisstänkt i det målet på åklagarens begäran. Staten vitsordar att Ale Rivinioja inte hade delgetts misstanke om brott i den förundersökningen. Det berodde på att misstankarna mot Ale Rivinioja avskrevs av åklagare Ove Jäverfelt innan något misstankeförhör hade hållits. Att Ale Rivinioja ändå hördes som medmisstänkt i Kjell Ekblads mål och inte som vittne vid huvudförhandlingen berodde på att han i ett tidigt skede hade varit misstänkt i förundersökningen mot Kjell Ekblad och att misstankarna enligt åklagarens bedömning hade ett nära samband med misstankarna som ledde till åtalet mot Ale Rivinioja. Staten hävdar att det mot den bakgrunden varit korrekt att höra Ale Rivinioja som medmisstänkt i rättegången mot Kjell Ekblad och inte som vittne under ed. Stöd för det ställningstagandet finns i 36 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken.

Ale Rivinioja var aldrig åtalad i åtalet mot Kjell Ekblad och det var därför inte nödvändigt för honom att vidta egna utredningsåtgärder för att visa att han var oskyldig. De kostnader han begär ersättning för i den delen har inte varit nödvändiga eller skäligen påkallade.

Om det förekommit några bokföringsbrott eller inte i Lyson AB har saknat betydelse för misstankarna mot Ale Rivinoja. Han har under målets gång i olika avseenden hävdat att det funnits ett i sammanhanget avgörande samband mellan å ena sidan misstankarna mot honom, å andra sidan verksamheten i andra bolag, misstankarna mot andra personer, brott begångna av andra personer, etc. Staten bestrider att det påstådda sambandet har funnits. Oavsett hur det har förhållit sig med misstankar mot andra personer i andra bolag, eller med brott som andra personer dömts för, så har det inte haft den påstådda betydelsen för åtalet mot Ale Rivinoja. Det bestrids också att åklagaren har haft kännedom om alla de omständigheter som Ale Rivinoja gör gällande. Sammanfattningsvis har åklagarens åtalsbeslut i december 2013 grundat sig på en vid den tidpunkten fullt befogad bedömning av såväl bevisfrågor som rättsfrågor vad gäller Ale Rivinojas straffansvar som faktisk företrädare för Human Habit Ltd:s bolagsfilial, på sätt som angetts i gärningsbeskrivningen i stämningsansökan.

Det bestrids även i övrigt att det inom sådan verksamhet som staten svarar för har förekommit några fel, försummelse, brott eller konventionsöverträdelser som skulle kunna grunda skadeståndsskyldighet för staten. Det har inte skett någon radering av material som har haft betydelse för brottsmisstanken mot Ale Rivinoja. Åklagaren har inte heller tillfört förundersökningen osant material. Inte heller har det förekommit felaktiga beslut eller felaktig handläggning från Skatteverkets sida.

Det yrkade beloppet och rätt till ersättning

Enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer gäller att det ankommer på den som begär ersättning att styrka skadan och dess omfattning. Oberoende av om frågan om skadeståndsskyldighet bedöms enligt skadeståndslagen eller om det görs gällande att skadestånd ska utgå utan särskilt lagstöd gäller att endast sådana skador som kan anses ha orsakats av den skadegörande handlingen kan ge rätt till ersättning.

Orsakssambandet måste alltid bedömas i förhållande till respektive skadegörande handling och respektive skada. Villkoren för statens skadeståndsskyldighet skiljer sig åt bl.a. beroende av vilken typ av skada som yrkandet avser. Orsakssambandet måste vidare bedömas för varje skada för sig.

Ideell skada på grund av fel och försummelse

Ersättning för ideell skada kan utgå med stöd av 3 kap. 2 § 2 skadeståndslagen endast när den skadelidande har utsatts för en allvarlig kränkning genom vissa typiskt sett integritetskränkande brott. Vad Ale Rivinoja anfört ger inte grund för slutsatsen att han utsatts för brott i den mening som avses i 3 kap. 2 § 2 skadeståndslagen. Det har inte varit fråga om något falskt eller obefogat åtal. Inte heller har åklagarens beslut att avslå Ale Rivinojas begäran om komplettering av förundersökningen inneburit att det har begåtts ett tjänstefel. Enligt praxis anses tjänstefel i regel inte utgöra ett sådant brott som kan leda till skadestånd enligt 3 kap. 2 § 2 skadeståndslagen.

Skadestånd på grund av kränkning enligt Europakonventionen

Bedömningen av frågan om Ale Rivinoja har rätt till skadestånd med hänvisning till artikel 6 i Europakonventionen ska göras med beaktande av att han blivit frikänd vad gäller samtliga misstankar som omfattades av åtalet i mål nr B 310–12. Att Ale Rivinoja frikändes från samtliga misstankar som omfattades av åtalet talar starkt för att rätten till rättvis rättegång inte har åsidosatts i hans fall. De omständigheter Ale Rivinoja hänvisat till ger inte heller stöd för att något åsidosättande av hans rätt till en rättvis rättegång har skett. Även om Ale Rivinoja skulle lyckas styrka att åtalet var obefogat ska hans rätt till ersättning bedöms utifrån utgången i brottmålsprocessen. Den frikännande domen innebär enligt staten en tillräcklig gottgörelse i konventionens mening. Ale Rivinoja saknar därför rätt till ersättning enligt Europakonventionen under alla förhållanden.

Ale Rivinoja har anfört att åklagaren har åsidosatt hans rätt till en rättvis rättegång bland annat genom att bryta mot oskuldspresumtionen och likställighetsprincipen. Beträffande likställighetsprincipen har Ale Rivinoja riktat in sig på att åklagaren väckt åtal mot honom efter att till viss del avslagit hans begäran om komplettering av förundersökningen. Åklagarens skyldighet att bedriva utredningen objektiv och med beaktande av den misstänktes rättigheter innebär inte en skyldighet att okritiskt låta genomföra vilken utredningsåtgärd som helst bara för att den misstänkte begär det. Åklagaren har i det här fallet bedömt att en komplettering enligt Ale Rivinojas begäran

dels inte varit relevant, dels inte proportionerlig med hänsyn till ett flertal faktorer, bland annat att åtgärden skulle inneburet tvångsåtgärder mot tredje man och krävt rättslig hjälp från utlandet.

Ale Rivinoja hade möjligheten att få frågan prövad av rätten men valde under sammanträdet i tingsrätten den 20 augusti 2014 att avstå från att begära rättens beslut i frågan. Resultatet av de kompletterande utredningsåtgärderna presenterades i tre tilläggsprotokoll och dessa gav inte stöd för Ale Rivinojas invändningar och påverkade därmed inte heller åklagarens beslut i åtalsfrågan. Det hade alltså inte spelat någon roll för åtalsbeslutet om åklagaren hade bifallit Ale Rivinojas begäran om komplettering fullt ut och avvaktat att väcka åtal.

Ale Rivinoja har vidare hävdad att den omständigheten att det saknats dokumentation över datorgranskningen och beslaget av datorer innebär ett avsteg från likställighetsprincipen. Staten bestrider att dokumentation skulle ha saknats över datorbeslagen som sådana. Protokoll över beslagen upprättades efter husrannsakingarna den 31 januari 2012, vid vilka beslagen gjordes. Däremot har vitsordats att det saknats dokumentation över granskningen av datorerna. Staten bestrider dock att den bristen skulle ha en sådan betydelse som Ale Rivinoja gjort gällande.

Oskuldspresumtionen i artikel 6.2 Europakonventionen innebär bl.a. att domstolen vid fullgörandet av sina uppgifter inte får utgå från att den tilltalade har begått den gärning han eller hon anklagats för. Presumtionen anses också medföra ett krav på att åklagaren och andra aktörer inom rättsväsendet inte uttalar sig på ett sådant sätt att det kan uppfattas som att den tilltalades skuld är konstaterad innan domstolen gjort sin prövning. Vad Ale Rivinoja har anfört ger inte stöd för att det skulle ha förekommit några uttalanden från åklagarens sida som kan innebära ett åsidosättande av rätten att betraktas som oskyldig i enlighet med artikel 6.2 Europakonventionen.

Sammanfattningsvis är det alltså statens uppfattning att det inte föreligger någon rätt till ersättning för kränkning.

Kostnader för utlägg

Gällande kostnaderna för utlägg visar inte den utredning som Ale Rivinoja hänvisar till att han drabbats av någon skada. Av fakturan avseende arvode till advokaten Gunnar Falk framgår inte vilka åtgärder som vidtagits och under vilken period de har vidtagits. Av fakturan framgår att den även avser andra rättsliga angelägenheter än de som hörde till aktuellt åtal.

Fakturan från Voxalys AB är ställd till Humanhabit parti och detaljhandel AB. Ale Rivinoja har i en skrivelse till Borås tingsrätt i mål B 310–12 bekräftat att det är bolaget som betalat fakturan. Det kan även noteras att ingående mervärdesskatt inte utgjorde någon kostnad för bolaget. Kostnaden för utlåandet från Voxalys AB har därmed inte drabbat Ale Rivinoja, utan Humanhabit parti och detaljhandel AB. Det rör sig därmed om en indirekt skada, eller en så kallad tredjemansskada, som enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer inte är ersättningsgill för honom. Att han påstås ha arbetat vederlagsfritt åt nämnda bolag som kompensation föranleder i det hänseendet ingen annan bedömning. Under alla förhållanden har kostnaden inte varit skäligen påkallad för att tillvarata Ale Rivinojas rätt. Analysen av utredningsmaterialet utgör inte någon sådan beräknelig och typisk skada till följd av det påstått skadegörande beteendet som kan ge rätt till ersättning.

Orsakssambandet och skyldighet att begränsa skada

Det saknas vidare orsakssamband mellan påstådd skada och eventuella fel eller försummelse vid myndighetsutövning eller överträdelser av Europakonventionen. Ale Rivinojas rätt till ersättning för de aktuella kostnaderna har prövats av Borås tingsrätt i det tidigare brottmålet. Ale Rivinoja har inte överklagat tingsrättens dom utan valt att i stället föra en skadeståndstalan mot staten. Han har alltså inte försökt att begränsa sin skada. Även gällande eventuella överträdelser av Europakonventionen bör skadestånd inte komma i fråga om det finns andra effektiva rättsmedel. Det har

varit möjligt att överklaga tingsrättens dom för att försöka få till stånd en ändring i sak gällande kostnaderna. Att Ale Rivinoja inte har använt sig av den prövningsordningen ska beaktas vid bedömningen av rätt till skadestånd.

UTREDNINGEN I MÅLET

På kärandens begäran har det hållits förhör under sanningsförsäkran med Ale Rivinoja och vittnesförhör hållits med Heidar Hilmarsson och Sandra Ullsten. Båda parter har lagt fram skriftlig bevisning

DOMSKÄL

Käromålet

En stor del av tingsrättens huvudförhandling har kretsat kring helt andra frågor än de tingsrätten har att pröva, eftersom Ale Rivinoja uppehållit sig vid andra omständigheter. Det Ale Rivinoja anfört förefaller i stora delar syfta till att visa på de brott som han tidigare utsatts för samt den komplot som han anser ligger bakom denna och tidigare processer mot honom. Tingsrätten kommer i det följande att pröva det som är relevant och därvidlag beakta betydelsen av det som Ale Rivinoja anfört.

Inledningsvis kommer tingsrätten att pröva om kammaråklagare Jonathan Meyer ska anses ha gjort sig skyldig till falskt åtal eller obefogat åtal när denne åtalade Ale Rivinoja för grovt bokföringsbrott alternativt försvårande av skattekontroll, grovt brott. Därefter kommer tingsrätten att särskilt pröva huruvida skadestånd ska utgå enligt skadeståndslagen alternativt utan särskilt stöd i lag.

Falskt eller obefogat åtal

Av 20 kap. 6 § rättegångsbalken framgår att en åklagare har en skyldighet att väcka åtal för brott som hör under allmänt åtal. Utgångspunkten för ett sådant beslut är om åklagaren gör bedömningen att den genomförda förundersökningen innehåller sådan bevisning att en fällande dom kan förväntas på objektiva grunder.

Den som väcker åtal mot en oskyldig med uppsåt att denne ska bli fälld till ansvar döms för falskt åtal enligt 15 kap. 5 § första stycket brottsbalken. För ansvar enligt bestämmelsen krävs att den åtalade är oskyldig. Detta ska således vara klarlagt. Det fordras visserligen inte att beskyllningen ska vara helt och hållet uppdiiktad. Falskt åtal anses även föreligga om den åtalade visserligen har begått en straffbar gärning men inte en sådan som åtalet avser, eller om han eller hon har begått en sådan gärning men denna är straffri på grund av nödvärn eller på grund av bristande uppsåt. Det är en objektiv förutsättning för ansvar för falskt åtal att den tilltalade är oskyldig (Bäcklund m.fl, Brottsbalken m.m., Juno den 6 maj 2020, kommentaren till 15 kap. 5 §).

Borås tingsrätt har, sedan åklagaren lagt ned åtalet mot Ale Rivinoja för grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott, meddelat en frikännande dom. Att ett åtal ogillas innebär inte med nödvändighet att det finns grund för att anse att åtalet var falskt eller obefogat i den mening som avses i 15 kap. 5 § brottsbalken. För att instämmande åklagare, kammaråklagare Jonathan Meyer, ska anses ha gjort sig skyldig till falskt åtal krävs att han har åtalat Ale Rivinoja medveten om att denne är oskyldig. Det är inte tillräckligt att det inte förelåg tillräckliga skäl för en fällande dom.

Bevisbördan för huruvida falskt åtal förelegat vilar på Ale Rivinoja. Den utredning som Ale Rivinoja lagt fram ger enligt tingsrättens mening inte stöd för att Jonathan Meyer väckt åtal medveten om att Ale Rivinoja var oskyldig. Den omständigheten att brott eventuellt begåtts i andra bolag som har haft samband med Human Habit Ltd påverkar inte tingsrättens bedömning i detta avseende. På samma sätt förhåller det sig med påstådda brott begångna i Lyson AB av andra personer. Det är därmed inte visat att Jonathan Meyer har gjort sig skyldig till falskt åtal.

Den som väcker åtal även om han eller hon inte har sannolika skäl till det döms enligt 15 kap. 5 § tredje stycket brottsbalken för obefogat åtal. För att ett agerande ska bedömas som obefogat åtal krävs inte att det är klarlagt att den åtalade är oskyldig. I kommentaren till bestämmelsen sägs att en avsevärd marginal måste lämnas innan ett åtal anses så ogrundat att det blir straffbart som obefogat. Vidare uttalas att sannolika

skäl säkert föreligger om skälen för att anta att det ska bli en fällande dom ter sig starkare än skälen för antagandet om motsatsen, men att en sådan vägning av skälen och motskälen sällan är möjlig att göra med någon bestämdhet. Enligt kommentaren måste åtal anses väckt med sannolika skäl, och alltså vara straffritt, när det ter sig rimligt att åtal väckts. Det påpekas att det innan åtal väcks bör göras en noggrann undersökning av bevismöjligheterna och att den som väckt åtal inte kan freda sig från ansvar genom att påvisa att han eller hon för sin del trott att de omständigheter denne känt till utgjorde sannolika skäl om en förständig person hade bedömt frågan annorlunda. Det uttalas också att en ogrundad tro på omständigheter som är till den tilltalades fördel måste räknas honom till godo. (Bäcklund m.fl, Brottsbalken m.m., Juno den 6 maj 2020, kommentaren till 15 kap. 5 §).

Bevisbördan för huruvida obefogat åtal förelegat vilar även den på Ale Rivinoja. För att Jonathan Meyer ska anses ha gjort sig skyldig till obefogat åtal krävs således att han har väckt åtal utan att han har haft sannolika skäl till det. Prövningen av kravet på sannolika skäl ska ställas i relation till den prövning som en åklagare alltid ska göra enligt 20 kap. 6 § rättegångsbalken innan åtal väckts. Som framgått ovan ska åtal bara väckas när det på objektiva grunder finns skäl att förvänta sig en fällande dom. Det finns en påtaglig skillnad mellan dessa kvalificeringsgrunder. Även om en domstol ogillar ett åtal så innebär det inte att det saknades grund för åklagaren att väcka åtal. Det ställs sedan ytterligare krav för att kunna konstatera att en åklagare, som har gjort en felaktig bedömning av förutsättningarna för en fällande dom, inte ens hade sannolika skäl för sitt åtalsbeslut. Även om rättens prövning leder till att ett åtal inte bifalls så krävs det därför, enligt tingsrättens mening, väsentligt försvårande omständigheter för åklagaren för att åtalet ska kunna anses obefogat på det sätt som anges i 15 kap. 5 § brottsbalken.

Av den utredning som Ale Rivinoja presenterat kan tingsrätten inte sluta sig till uppfattningen att Jonathan Meyer vid åtals väckande gjorde någon felaktig bedömning i åtalsfrågan. Sandra Ullsten, som var förordnad som offentlig försvarare för Ale Rivinoja vid åtals väckande, har i sitt förhör i tingsrätten uppgett att hon anser att

åklagaren borde ha väntat med att väcka åtal mot Ale Rivinoja i avvaktan på att förundersökningen kompletterats i vissa avseenden. Hennes åsikt i detta avseende innebär emellertid inte att Jonathan Meyer gjort sig skyldig till obefogat åtal. Härvid har tingsrätten särskilt beaktat att de kompletteringar av förundersökningen som Ale Rivinoja genom sin försvarare begärde i anslutning till åtals väckande och som sedermera också kom att vidtas inte föranledde någon förändrad bedömning av åtalsfrågan från åklagarens sida. Med hänsyn till den utredning som synes förelegat vid åtals väckande och den inställning som Ale Rivinoja ditintills redovisat kan inte heller den omständigheten att det saknats dokumentation avseende granskningen av de i beslag tagna datorerna anses innebära att det är visat att Jonathan Meyer gjort sig skyldig till obefogat åtal på sätt som Ale Rivinoja påstått.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten inte styrkt att Jonathan Meyer gjort sig skyldig till falskt eller obefogat åtal på sätt som Ale Rivinoja påstått.

Skadeståndsansvar enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen

Ale Rivinojas talan om skadestånd mot staten grundar sig på dels att det skulle ha förekommit fel eller försummelse vid myndighetsutövning på sätt som anges i 3 kap. 2 § skadeståndslagen, dels att hans rätt enligt artikel 6 i Europakonventionen har kränkts.

Av 3 kap. 2 § skadeståndslagen följer bl.a. att staten ska ersätta personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada, som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i verksamhet för vars fullgörande staten svarar. Staten kan också bli ersättningskyldig för överträdelser av Europakonventionen. I den mån Sverige har en förpliktelse att gottgöra en överträdelse genom skadestånd ska detta i första hand utgå med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen. Vid en sådan prövning ska skadeståndslagens bestämmelser tolkas konformt med Europakonventionen.

I skadeståndsmål har den skadelidande bevisbördan för att förutsättningar för skadeståndsskyldighet föreligger. Den skadelidande ska således styrka vållande, förekomsten av skadan och orsakssambandet. Denna bevisbörderegeln gäller även i fall som avses i 3 kap. 2 § skadeståndslagen. Ale Rivinoja har alltså att styrka att fel eller försummelse förekommit i Ekobrottsmyndighetens, Skatteverkets, Åklagarmyndighetens eller eventuell annan myndighet som staten svarar förs handläggning.

Ale Rivinoja har gjort gällande att åklagaren och anställda vid andra myndigheter såsom Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket fattat ett antal felaktiga beslut från det att förundersökningen inleddes mot honom till dess att en frikännande dom meddelades. Bedömningen av om fel eller försummelse förekommit under handläggningen av den aktuella förundersökningen och senare sedan åtal väckts måste ha sin utgångspunkt i de förhållanden som förelåg vid tidpunkten för de klandrade åtgärderna eller underlåtenheten. Det ankommer således på Ale Rivinoja att lägga fram sådan utredning att rätten nu har möjlighet att göra en självständig bedömning av om en viss åtgärd eller underlåtenhet inneburit att fel eller försummelse vid myndighetsutövning förekommit.

Skadestånd enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen förutsätter att skadan på ett adekvat sätt har orsakats av en normavvikelse inom ramen för vad som är att anse som myndighetsutövning, att denna normavvikelse kan kvalificeras som oaktsam i bestämmelsens mening samt att skadan ligger inom ramen för normens skyddsändamål. Bedömningen kan variera i olika situationer. Vid ren förmögenhetsskada blir en väsentlig fråga ofta vilka krav som rimligen kan ställas på myndigheten med hänsyn till arten och ändamålet med dess verksamhet. Skilda krav bör härvid ställas på olika myndigheter och om ett avgörande har stor betydelse för den enskildes rättssäkerhet bör särskild omsorg krävas. Vad som utgör fel respektive försummelse måste relateras till beslutssituationen. En myndighets handlande ska bedömas inte ur dess perspektiv utan med hänsyn till hur saken har tett sig utåt. Om det vid en objektiv bedömning framkommer att myndigheten har åsidosatt de krav som

skäligen har kunnat ställas på verksamheten, blir staten skadeståndsskyldig, även om myndigheten skulle kunna åberopa speciella ursäkter för sitt handlande (se NJA 1990 s. 137).

Endast det förhållandet att åklagare sedermera valde att lägga ned åtalet mot Ale Rivinoja leder inte till slutsatsen att fel eller försummelse förekommit vid åklagarens eller annan myndighetspersons handläggning. Som tingsrätten redogjort för ovan har kammaråklagare Jonathan Meyer genom att väcka åtal mot Ale Rivinoja varken gjort sig skyldig till falskt eller obefogat åtal. Det har från Ale Rivinojas sida inte gjorts gällande att beslutet att väcka åtal mot honom varit felaktigt av andra skäl. Åklagarens beslut att väcka åtal mot Ale Rivinoja har således inte innefattat något sådant fel eller någon försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig.

Den utredning som lagts fram innebär inte heller att Ale Rivinoja lyckats visa att åklagarens beslut att avslå hans begäran om komplettering av förundersökningen har innefattat något sådant fel eller någon försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig. Ale Rivinoja har genom sin försvarare underrättats om möjligheten att begära rättens prövning av åklagarens avslagsbeslut och till viss del även utnyttjat denna möjlighet. Ale Rivinoja har inte påstått att det begåtts några formella fel i samband med avslagsbeslutet.

Det är ostridigt mellan parterna att det saknats dokumentation över den datorgranskning som genomfördes avseende de datorer som togs i beslag i januari 2012 i Ale Rivinojas bostad och i Human Habit Ltd:s lokaler. Med hänsyn till att Ale Rivinojas först i oktober 2017 påstod att bokföringen skulle ha funnits i de datorer som togs i beslag i januari 2012, och inte, som han tidigare påstått, lagrad i en internetjänst anser tingsrätten att inte heller avsaknaden av dokumentation av datorgranskningen innebär att det begåtts sådant fel eller försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig.

När det istället gäller Ale Rivinojas påstående om att åklagaren har brustit i sin redovisning av tre tilläggsprotokoll konstaterar tingsrätten att Ale Rivinoja inte presenterat någon bevisning i denna del annat än hans egna uppgifter. Mot statens bestridande är det således inte styrkt att tilläggsprotokollen inte redovisats till tingsrätten sedan de upprättats. Den utredning som lagts fram innebär således inte heller att Ale Rivinoja lyckats visa att åklagaren i samband med redovisningen av förundersökningen har innefattat något sådant fel eller någon försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig.

Ale Rivinoja har påstått att man från myndigheternas sida raderat eller förändrat förundersökningsmaterial eller annat material som får antas ha haft betydelse för åtalet mot honom. Vidare har Ale Rivinoja påstått att myndigheterna även tillfört förundersökningen osant förundersökningsmaterial. Den utredning som Ale Rivinoja lagt fram visar emellertid inte att så varit fallet. Mot statens bestridande är det således inte styrkt att myndigheter som staten svarar för ska ha gjort sig skyldig till det påstådda agerandet. Någon skadeståndsskyldighet för staten på grund av fel eller någon försummelse föreligger därmed inte i detta avseende.

Inte heller i övrigt har Ale Rivinoja lyckats visa att det i myndighetsutövning som staten svarar för har begåtts sådant fel eller försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig i förhållande till Ale Rivinoja.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten att Ale Rivinoja inte lyckats visa att det i myndighetsutövning som staten svarar för har begåtts sådant fel eller försummelse som krävs för att staten ska bli skadeståndsskyldig till Ale Rivinoja i enlighet med 3 kap. 2 § skadeståndslagen.

Ale Rivinojas skadeståndstalan ska mot bakgrund av vad som anförts ovan lämnas utan bifall även i denna del.

*Det allmännas ansvar vid överträdelse av Europakonventionen*Allmänna utgångspunkter

Rätten till ersättning för ideell skada som uppkommer till följd av att en stat överträder någons rättigheter enligt Europakonventionen regleras sedan den 1 april 2018 i 3 kap. 4 § skadeståndslagen. Dessförinnan har sådan rätt till skadestånd endast framgått av praxis. De nya bestämmelserna är endast tillämpliga på skadefall som inträffat efter ikraftträdandet. Tingsrättens prövning i nu aktuellt fall kommer därför att ske med utgångspunkt i den praxis som gällde dessförinnan.

Ett skadeståndsanspråk grundat på Europakonventionen handläggs enligt den ordning som gäller för dispositiva tvistemål. Utgångspunkten är att en part som yrkar skadestånd på sedvanligt sätt måste åberopa och styrka de omständigheter som ligger till grund för käromålet (se SOU 2010:87, s. 317).

Vad som utgör en överträdelse har i de svenska motiven ansetts utgöra en komplicerad fråga då Europakonventionen är mycket allmänt hållen. Inte heller Europadomstolen har gett någon definition av begreppet utan har i stället konstaterat att en bedömning får göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet (jfr SOU 2010:87, s. 159 med hänvisningar till avgörandet Boyle mot Storbritannien). Domstolen ska vid prövningen anpassa bedömningen med hänsyn till vilken artikel som påstås ha överträtts. Det kan vidare noteras att det i de svenska motiven anges att domstolen vid en skadeståndstalan som grundas på Europakonventionen ska vara övertygad om att det förekommit en konventionskränkning (se SOU 2010:87, s. 318 f).

Vidare kan konstateras att avhjälpan eller gottgörelse på något annat sätt än genom ersättning är primära rättsmedel i förhållande till skadestånd. Först om de primära rättsmedlen inte väger upp kränkningen, eller skulle gjort så om den förfördelade hade utnyttjat dem, och då i den mån som det brister i det hänseendet, finns det utrymme för ett ideellt skadestånd (se rättsfallet NJA 2012 s. 211).

Artikel 6.1 Europakonventionen – rätt till rättegång inom skälig tid

Enligt artikel 6.1 Europakonventionen är var och en vid prövningen av sina civila rättigheter och skyldigheter berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid, inför en oavhängig och opartisk domstol. Den relevanta tidsperioden enligt artikel 6.1 börjar enligt Europadomstolens praxis löpa från det att myndigheterna har vidtagit någon åtgärd som har lett till att den enskildes situation väsentligen har påverkats av brottsmisstanken, t.ex. genom delgivning av brottsmisstanke inom ramen för en förundersökning. Tidsperioden avslutas genom att brottsmisstanken har prövats slutligt eller förfarandet annars har avslutats. Vid bedömningen ska det även beaktas hur komplicerat målet har varit, hur parterna agerat under förfarandet och hur domstolar och myndigheter handlagt målet. Att målet varit mycket komplicerat kan tala för att en viss förlängning av förfarandefristen accepteras (se Hans Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 5 uppl., s. 321 ff.).

Ale Rivinoja delgavs misstanke i den aktuella förundersökningen i april 2011. Brottmålsprocessen mot Ale Rivinoja anhängiggjordes i domstol genom att åtal för grovt bokföringsbrott alternativt försvärande av skattekontroll, grovt brott, väcktes 12 december 2013. Den 22 november 2016 lade åklagaren ned åtalet för grovt bokföringsbrott och den 14 november 2017 lade åklagaren även ned åtalet för försvärande av skattekontroll, grovt brott. Frikännande dom meddelades 12 april 2018. Tidsutdräkten synes till stor del berott på att Ale Rivinojas båda försvarare begärt en mängd kompletteringar av förundersökningen och att åklagarna i vissa delar bifallit framställningarna. Från Ale Rivinojas sida har det inte ens påståtts att handläggningstiden berott på passivitet från åklagarnas eller någon myndighets sida.

Med hänsyn till den utredning som presenterats framstår åklagarnas handläggningstid inte anmärkningsvärd i sammanhanget. Vid bedömningen beaktar tingsrätten särskilt att det rört sig om en omfattande förundersökning rörande brottslighet av icke okomplicerat slag. Ett flertal kompletteringar av förundersökningen har sedermera också vidtagits på begäran av Ale Rivinoja och hans försvarare, varav vissa synes varit tidskrävande. Härtill har nya tilläggsprotokoll fått upprättas och ny slutdelgivning ske.

Tingsrätten konstaterar mot bakgrund av detta och mot bakgrund av vad som i övrigt framkommit i målet att brottmålsprocessen inte utgjort en kränkning av artikel 6.1 Europakonventionen på sätt som Ale Rivinoja har påstått. Ale Rivinoja har därmed inte varit utsatt för långsam handläggning på sätt som skulle kunna grunda skadeståndsskyldighet för staten.

Artikel 6.2 Europakonventionen – oskuldspresumtionen

Enligt artikel 6.2 Europakonventionen ska var och en som blivit anklagad för brott betraktas som oskyldig till dess dennes skuld lagligen fastställts. För att upprätthålla oskuldspresumtionen krävs att myndigheterna och domstolarna gör en självständig prövning av bevisningen i varje särskilt mål (se Hans Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 5 uppl., s. 338).

Ale Rivinoja har påstått att åklagarna och/eller andra myndighetspersoner uppsåtligen raderat eller förändrat förundersökningsmaterial eller annat material som får antas ha haft betydelse för åtalet mot honom. Han har vidare påstått att åklagarna och/eller andra myndighetspersoner uppsåtligen tillfört förundersökningen osant förundersökningsmaterial samt att man från myndigheternas sida på förhand hade bestämt sig för att Ale Rivinoja agerat brottsligt. Den utredning som Ale Rivinoja lagt fram visar emellertid inte att så varit fallet. Mot statens bestridande är det således inte styrkt att myndigheter som staten svarar för ska ha gjort sig skyldiga till det påstådda agerandet. Tingsrätten konstaterar mot bakgrund av detta och mot bakgrund av vad som i övrigt framkommit i målet att brottmålsprocessen inte utgjort en kränkning av artikel 6.2 Europakonventionen på sätt Ale Rivinoja har påstått. Ale Rivinoja har därmed inte varit utsatt för någon kränkning av oskuldspresumtionen på sätt som skulle kunna grunda skadeståndsskyldighet för staten.

Artikel 6.3 Europakonventionen – rätten att utan dröjsmål underrättas om brottsanklagelser och få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar

Av artikel 6.3 punkterna a) och b) följer att var och en som blivit anklagad för brott har rätt att utan dröjsmål, på ett språk som han förstår och i detalj, underrättas om

innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom samt att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar.

Av utredningen följer att Ale Rivinoja i samband med förhör med honom den 8 april 2011 delgavs misstanke om bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll samt att han i samband med förhör den 31 januari 2012 delgavs misstanke om grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll, grovt brott. I samband med delgivningen underrättades Ale Rivinoja närmare om vad misstankarna bestod i.

Advokat Sandra Ullsten har i sitt förhör uppgett att hon förordnades som försvarare för Ale Rivinoja under början av 2012. Sedan hon entledigades försvarades Ale Rivinoja av advokat Peter Gillberg fram till dess att tingsrättens frikännande dom meddelades. Ale Rivinoja har således alltsedan början av 2012 företräts av en offentlig försvarare.

Tingsrätten konstaterar mot bakgrund av detta och mot bakgrund av vad som i övrigt framkommit i målet att brottmålsprocessen inte utgjort en kränkning av artikel 6.3 Europakonventionen på sätt Ale Rivinoja har påstått. Ale Rivinoja har därmed inte varit utsatt för någon kränkning mot rätten att utan dröjsmål underrättas om brottsanklagelser och få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar på sätt som skulle kunna grunda skadeståndsskyldighet för staten.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten att de omständigheter som Ale Rivinoja har gjort gällande inte har utgjort kränkningar av hans rättigheter enligt artikel 6 i Europakonventionen. Ale Rivinoja får därtill under alla förhållanden anses har erhållit tillräcklig gottgörelse genom att åtalet mot honom lades ner och frikännande dom sedermera meddelades. Det har därmed funnits effektiva rättsmedel och skadestånd har inte varit nödvändigt för att väga upp den eventuella kränkningen. Detta innebär att käromålet ska ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

Med hänsyn till utgången i målet ska staten betraktas som vinnande part i målet i dess helhet. Ale Rivinoja ska därför ersätta statens rättegångskostnad. Om beloppen råder ingen tvist. Ale Rivinoja ska därför ersätta statens rättegångskostnad med 208 757 kr jämte ränta enligt lag.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 1 (TR 02)

Överklagande kan ske till Hovrätten för Västra Sverige och ska ha inkommit till tingsrätten senast den 4 december 2020. Prövningstillstånd krävs.

Daniel Jakobsson

Marie Sobilius

Josefine Isaksson

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.